

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 5-10, 8-52

NAPILÓ

Előfizetési és belső árak

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
szombat után napokon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. SZEPTEMBER 20.

255. SZÁM

CSÜTÖRTÖK

Önrendelkezés

Érdekes, messziperspektívájú autonomista mozgalom bontogatja szárnyait — Franciaországban. A mozgalmat éppen az teszi feltűnővé és tanulságossá, hogy a legegységesebb nemzeti államban kezd bámulatra méltó sikereket aratni. A bretonok hatalmas harcot indítottak az autonómiáért.

Amikor Franciaország lelkes örömmel csatlakozott a háború utolsó évében a wilsoni pontokhoz, nem is sejtette Franciaországban senki, hogy a kis nemzetek felszabadítása s a nemzeti önrendelkezési jog még az ő számukra is jelent egyszer — belpolitikai problémát. A franciák joggal gondolhatták még a háború befejezése után is azt, hogy a csehszlovák köztársaságnak, az S. H. S. királyságnak megalkotásával és Lengyelország visszaállításával örök történelmi emléket állítottak azoknak a háborús céloknak, melyeket a kis nemzetek felszabadítása és a népek önrendelkezési jogának kivívásában Wilson jelölt meg a legméltóbb formában. A francia politikusok követelték a béketárgyalások idején a legnagyobb vehemenciával, hogy minden nemzeti állam kivánságát teljesíteni kell s még Schleswig-Holstein dánjairól sem feledkeztek meg, amikor ezzel is kisebbiteni lehetett a német impérium területét.

Ezeknek a követeléseknek megvalósításától messze ut vezetett el addig a beszédig, amit a párisi kamarában az elzászi németek képviselője azzal kezdett meg, hogy: »Meine Herren!« Az elzászi probléma még megoldatlan problémája a francia belpolitikának, legalább annyira az, mint amilyen megoldatlan volt a német kormányra nézve. De ennek megoldatlanságát most váratlan erősítések sulyosbítják s teszik krónikussá.

Az önrendelkezési jog minden nép ösztönösen átértzett igazságává vált. Politikai problémák, társadalmi törekvések, pártharcok, népmozgalmak megtalálták benne azt az egyetlen szót, amelyik a legpregnansabban fejezi ki törekvéseik lényegét. A demokrácia sem akar mást, csak önrendelkezést. A parlamentarizmus lényege az önrendelkezési elv. Az önrendelkezési jog tisztelete nélkül nincsen liberálisizmus sem. Nem véletlen, hogy a háború után a történelmi átalakulás, a kormányzati formák változása s a nemzetközi kapcsolatok módosulása mind az önrendelkezési jog érvényesülésének irányában történt. Az önrendelkezési jog nyert elismerést az írek évszázados harcainak likvidálásában. Ez az elv érvényesült Egyiptom függetlenségének proklamálásában. Anglia indiai politikájában is szembeötlően jelentkeznek az önrendelkezési jog dogmájának hatása. Palesztinának nemzetközi helyzete is ennek a jognak tiszteletben tartását manifesztálja.

De ami most Franciaországban végbemegy, az a politikai törekvés arra mutat, hogy a tömegek mozgalmának nem lehet előre határt kijelölni s a dogma megvalósulása a dogma új fermulálását vonja maga után. A bretonok autonomista törekvése annak bizonyossága, hogy az autonómiának követelése nem nemzetiségi, vagy vallási követelés. Bretagne francia lakosai, akiket a származás különböztet el valójában Franciaország többi lakosától, most egyre nagyobb erőre kapó propagandával követelnek autonómiát a maguk számára. Nekik, akik kelta leszármazók, az angol-szász írek nyelvrokonai s az írek szabadságharcának sikere a tudat alatt hatalmas erővel formálhatta át a kultúra és civilizáció avarja alatt szunnyadó ősi, talán egészen primitív nemzeti érzést. De a tény mégis az, hogy Franciaország öt tartományát önkormányzatot követel s ennek keretén belül a közigazgatás pénzügyi, nyelvi — fel akarják ujítani az ősi kelta nyelvet, — autonómiát. Tiltakoznak az ellen a vád ellen, hogy szeparatisták. Soviniszta és patrioták, de a francia hazában a bretonok jogának, nyelvi és kulturális különállásának elismerését keresik. S már meg is találták a kapcsolatot az elzászi autonomistákkal s az autonómiát egyformán követelik közülük a konzervatívok, klerikálisok és radikálisok.

Az autonómia követelése a kor lelkéből lekezdett. A nép előtt alig lehet más programot népszerűvé tenni, csak azt, amelyik neki közvetlen részesedést követel a saját dolgaiban. Lehet, hogy a parlamentarizmus tekintélyének csorbítása is hozzájárult az autonómia követelésének népszerűsítéséhez, lehet, hogy egyéb tényező is döntő hatást gyakorolt ennek a követelésnek általánossá válásában, annyi azonban kétségtelen,

hogy a mai kor, a mai idők, a kornak szelleme követelik azt, hogy tömegek rendelkezni tudjanak magukkal, intézkedni tudjanak közvetlenül is a maguk legvitálisabb dolgában. Az önrendelkezési jog, az önkormányzatra való törekvés egyik leghatalmasabb mozgalmává válik a huszadik század Európájának, botorság volna ezt a ténytet tagadni s könnyelműség lenne jelentőségét lebecsülni.

Békés fordulat állott be
aradikalispártbelsőharcában

Vukicsevics Velja békülékeny hangú beszédet mondott a klubbizottság ülésén — A klubbizottság szombatra halasztotta tanácskozásait, hogy azokon Sztanojevics Áca is résztvehessen

Mindkét oldalról a pártegység megóvását
kivánják

Beogradból jelentik: A szerdai napnak legfontosabb politikai eseménye a radikális klubbizottság ülése volt. A klubbizottság ülésén kiderült, hogy

a klub és a főbizottság közti ellentétek nem áthidalhatatlanok és meg van a lehetőség a két frakció közti megegyezésnek.

A fordulatot minden jel szerint Sztanojevics Áca magatartása idézte elő, aki *várakozás ellenére levélben közölte Vukicsevics Veljával, hogy Beogradból való távolléte miatt nem jelenhet meg a klubbizottság ülésén, amelyen különben részt venne.*

A klubbizottság erre elhalasztotta tanácskozásait szombatra, hogy azokon Sztanojevics Áca is résztvehessen.

Az ülést valamivel tíz óra után nyitotta meg Vukicsevics Velja elnök és elrendelte a névsorolvasást. Megállapították, hogy a 44 választókerület közül 36 van képviselve az ülésen. Nem voltak jelen: Jeltics Radován (Beograd), dr. Kojics Dragutin (Kragujevac), Popovics Velja (Morava), Miletics Krszta (Timok), dr. Szrszkies Milán (Szarajevó), Semajo Demajo (Beograd) és Markovics Bogdán (Tikves). A duplán képviselt kerületekből nem jöttek el a következők: Tomics Milutin (Montenegró), Sztójadinovics Szegedinac Ljuba (Pozsarevac), Uzimovics Nikola (Nis), Jovicics Dobrovoje (Koszovó), Petrovics Márkó (Tetovó), Szusics Zsivojin (Szevtyanszka Raska), Simonovics Milán és dr. Popovics Gera (Krnsevac), Makszimovics Bóza (Szerémség) és Nincics Momcsilo (Felsőbánát). Vukicsevics hívei ezekből a kerületekből mind résztvettek az ülésen.

A klubelnök beszéde

Vukicsevics Velja megnyitóbeszédében mindenekelőtt megindokolta, hogy miért nem hívta korábban össze a klubbizottságot. A klubbizottságnak az volt a feladata, hogy Sztanojevics Ácával egyetértésben intézkedéseket javasoljon a párt szánására.

Senki sincs, aki a mostani sulyos viszonyok közt pártszakadást akarna előidézni.

Ha minden oldalról a szükséges békülékenység mutatkozik, biztos, hogy meg lehet őrizni a radikális párt erős egységét.

— Augusztus 23-án — folytatta Vukicsevics Velja — levélben közöltem Sztanojevics Ácával a klub határozatát a klubbizottság megválasztásáról és céljairól és javasoltam, hogy szeptember 8-ika és 12-ike között hívjuk össze a bizottságot. Sztanojevics Áca augusztus 25-én levélben azt válaszolta, hogy szeptember elején Beogradban lesz és személyesen beszélhetjük meg a klubbizottság összehívásának időpontját.

Szeptember elején találkoztam Beogradban Sztanojevics Ácával és hosszabb ideig beszélgettem vele pártügyekről, de az ő hozzájárulása nélkül nem közölhetem, hogy mi volt a beszélgetés anyaga. Tény, hogy

nem tudtuk megegyezni a klubbizottság összehívásának dátuma tekintetében.

Mint a klub elnökének kötelességem volt a klub határozatát végrehajtani és a klubbizottságot összehívni. Ezért szeptember 7-ikén ismét levelet írtam Sztanojevics Ácának és meghívtam a klubbizottság szeptember 19-iki ülésére.

Sztanojevics Áca szeptember 15-iki kelettel válaszolt Knjazsevácáról:

Tisztelt Elnök Ur!

Feltételezem, hogy csak öt-hat nap múlva indulhatok utra és hogy e hó 21-ike vagy 22-ike előtt nem lehetek Beogradban. Ezért nem vehetek részt a klubbizottság ülésén. De talán a bizottság az én jelenlétem nélkül is meg fogja találni a módot a pártviszonyok szándékára, aminek nagyon örülnék.

*Tisztelettel:
Sztanojevics Áca.*

— Ugy látszik — folytatta beszédét Vukicsevics Velja — Sztanojevics Ácát magánügyei akadályozták meg az elutazásban, viszont a klubbizottságnak Sztanojevics Ácával egyetértve kell dolgoznia és ezért

jónak látnám, ha a klubbizottság ülését szeptember 22-ikére halasztanák, hogy a tanácskozásokon Sztanojevics Áca is résztvehessen.

Vukicsevics ezután azokkal a támadásokkal foglalkozott, amelyek őt a klubbizottság megalakítása miatt érték.

— Ugy állítják be — mondotta Vukicsevics — mintha én a klubbizottság segítségével külön szervezetet akartam volna létesíteni, ami nem igaz. Sohasem dolgoztam a pártegység ellen. Bizonyosságul szolgál erre nézve a klubbizottság levéltára is, amelyben mindenki betekinthez.

Vukicsevics Velja beszéde után, amelyet a klubtagok nagy tetszéssel fogadtak, Trifunovics Misa szólalt fel és azt hangoztatta, hogy az ülést meg kell tartani, mert azt Sztanojevics Áca sem ellenzi. Markovics Lázár ezzel szemben Vukicsevics indítványát támogatta és rámutatott arra, hogy a háromnapos halasztás semmit sem jelent, másfelől azonban mindenki óhajtja, hogy Sztanojevics Áca is kifejtse véleményét a klubbizottság ülésén.

A klubbizottság kommunikéje

A klubbizottság üléséről a következő hivatalos kommuniké adták ki:

— Azzal az óhajással, hogy mindenáron megőriztessék a radikális párt egysége és Szta-nojevics Acának lehetővé váljon személyesen részt venni a klub ülésén — tekintettel szeptem-ber 15-iki levelére, melyet a klub elnökéhez in-tézett — a klubbizottság a klub elnökének ja-vaslatára elhatározta, hogy mai ülését szeptem-ber 22-ikére, délután öt órára halasztja el.

A főbizottság harcias tagjai a parasztdemokrata koalícióhoz akarnak csatlakozni

A főbizottság harciasabb tagjai között to-vábbra is erős áramlat van, amely kenyértörésre akarja vinni a dolgot Vukicsevicsel és pártzaka-dástól sem riad vissza.

Az elégedetlenek a parasztdemokrata koalíció irányában orientálódnak.

Különösen Dragovics Milutin dolgozik ilyen irányban és állítólag Miletics Krszta is támogatja akcióját.

A parasztdemokrata koalíció vezetőségének konferenciája

Zagrebból jelentik: A parasztdemokrata koa-líció vezetősége szerdán délelőtt a szábor nagy-teremben konferenciát tartott, amelyen a csütör-töki ülés tárgysorozatát beszélték meg. A csü-törtöki ülésen határozatot fognak hozni a szo-cióális bojkott végrehajtásáról és valószínűleg ki-áltványt is bocsátanak ki, amelyben közlik a koalíció híveivel a vezetőség utasításait. E hó végén, vagy a jövő hónap elején összeül a pa-rasztdemokrata koalíció képviselőinek plénuma és ezen az ülésen a régebben kijelölt akcióbizott-ság feladatait fogják megszabni. A bizottságot al-osztályokra fogják tagolni és minden ilyen osz-tálynak külön feladata lesz.

A szerdai ülésen egyébként résztvett Vilder Vetyeszlav képviselő is, aki kedden tért vissza Prágából. Vilder az újságíróknak kijelentette, hogy csehszlovákiai látogatása nem volt politi-kai jellegű, de felhasználta az alkalmat a tárgya-lásokat folytatott régi politikai barátaival is. Így többek között beszélt dr. Hodzsa közoktatásiügyi miniszterrel, dr. Kramarzs Károllyal, Malipetrel, a parlament elnökével és másokkal.

Pribicsevics nyilatkozata

Az ülés után Krnjevics Juraj, majd Pribicse-vics nyilatkoztak az újságíróknak. Pribicsevics válaszolt a Politikának arra a hírére, amely sze-rint a kikindai választásokon a független demo-kraták négy mandátumot vesztek.

— Ezek a hírek nem felelnek meg a való-ságnak — mondotta Pribicsevics — mert én fel-világosítást kértem a párt kikindai elnökétől, aki azt válaszolta, hogy a Politika állítása valótlan és a független demokraták megerősítették pozí-ciójukat.

Pribicsevics ezután Csok Iván dr., a trieszti szlávok vezérének letartóztatásával foglalkozott és a következőket mondotta:

— Csok Iván dr. letartóztatása a mi vidé-keinken nagy felháborodást keltett, mert közis-mert tény, hogy Csok soha politikával nem fog-lalkozott, csak apró kulturális és jótékony moz-galmakban vett részt. Ugy hallom, hogy Olasz-országban monstre-pör készül az olaszországi szlávok ellen. Mindez válasz Beogradnak a net-tunói konvenciók ratifikálására. Válasz Beograd kapitulációjára.

— Én már 1924-ben megmondtam Pasicsnak, hogy az Olaszországgal való barátsági szerző-dés nagy butaság. Nem lehet köztünk barátság mindaddig, amíg az olaszországi szlávok hely-zetén nem javítanak, amíg ottani testvéreinket üldözik. Megelégedhetünk, ha normális szom-szédi viszonyt tarthatunk fenn velük. Beograd-ban abban a tévhitben élnek, hogy Olaszország szereti a szerbiaiakat, csak a horvátok és a szlo-vének miatt nem tudnak baráti viszonyt kiépí-teni. Nagyon tévednek Beogradban a hivatalos körök, ha ezt hiszik. Én megmondtam Pasicsnak, hogy Olaszország igyekszik teret hódítani a Bal-kánon és az ő útja nem Zagreb és Ljubliánán keresztül vezet oda, hanem Albánián keresztül. Ez a római hódítás régi útja és Mussolini is ezt az utat választotta. Megmondtam azt is Pasics-nak, hogy Szerbia Albániában fog összeházasni Olaszországgal és ez be is következett, mert az olaszok ezt a legrövidebb utat választották és ezen az úton törnek előre. Beograd, hogy meg-puhítsa Olaszországot, ratifikáltatta a csonka parlamenttel a nettunói konvenciókat és gazda-sági téren teljesen kiszolgáltatta Dalmáciát Olaszországnak. Ezután következett Achmed Zogunak az összes albánok királyává történt ki-kiáltása, majd az olaszországi szlávok üldözése. Szép mérleg.

— Marinkovics Voja dr. külügyminiszter egyik baklövését a másik után követi el. Beo-gradban még rövid idővel ezelőtt azt mondták, hogy ez az egyetlen ember, aki külügyminiszter

lehet, de ma az egész ország tisztán látja, hogy a legjobban peches ember a külpolitikában és a diplomáciában. Eddig szégyenletes fiaskó-val zárult a mérleg.

Pribicsevics Szvetozár ezután Korosecet tá-madta és kijelentette, hogy az országnak soha-sem volt gyávább külpolitikája, mint amióta Ko-rosec a miniszterelnök.

— Jellemző a mai rezsim mentalitására — folytatta Pribicsevics — hogy a kormány meg-tiltotta azoknak a gramofonlemezeknek a ter-jesztését, amelyeket Macsek, Trumbics és az én beszédeimről készítettek Radics István teme-tésén. A temetésen elhangzott beszédeket ter-

mészetesen rádió útján sem engedték közvetí-teni. Ezek hát azok a híres liberális tradíciók, amelyekre a szerbiaiak olyan büszkék.

Ezután Pribicsevics állást foglalt az állam-védelmi törvény ellen és rámutatott arra, hogy ezzel állandóan visszaélnék a politikai ellenfelek rovására.

— Ezt a törvényt — fejezte be nyilatkozatát Pribicsevics — helyesen rezsimpartvédelmi tör-vénynek kellene nevezni. Az ország helyzete sokkal biztosabb volna enélkül a törvény nélkül, amely különben is csak ideiglenes érvényűnek készült és meghozatalakor senki sem szánta örökéletűnek.

Paul Boncourt általános leszerelési konferenciát sürget

A francia delegáció elégedetlen a leszerelési főbizottság munkájával

Genf-ből jelentik: A Népszövetség szerdai napi-rendjét ismét a főbizottságok tárgyalásai töltötték ki. A leszerelési főbizottságban Paul Boncourt a leszerelési főbizottság munkálataira vonatkozó indítvány tárgya-lásánál hosszabb beszédet mondott. Kijelentette, hogy ő sem az elégedetlenek közé sem a félők közé nem tartozik, de szükséges, hogy pontosan megállapítsa a helyzetet. 1925-ben

le kellett mondani a reményről, hogy kiépít-sék a nemzetközi biztonság szervezetét,

mégis abban az évben a francia delegáció követelésére megkezdtek a leszerelés előkészítő munkálatait. Ezek 1927 márciusában megszakadtak. Ezeknek a technikai előkészületeknek az lett az eredménye, hogy

a leszerelési program az érzelmi térről gya-korlati tere jutott.

1927 márciusában megtartott közgyűlés az ügyet poli-tikai tere terelte. Egy év múlva 1928-ban bebizonyoso-

dott, hogy a leszerelési bizottság teljesen te-hetetlen.

— Franciaország és Anglia közös kísérletet tettek, hogy megoldják a problémát. Az egyezményben Ang-lia megengedte, hogy pusztán védelmi típusu hadiha-jókat építsenek, Franciaország pedig hozzájárult bizo-nyos típusu kategóriák korlátozásához.

Az egyezménynek nem volna semmi értelme, ha a többi állam nem csatlakoznék,

de tény az, hogy a két hatalom lojálisan megfelelt annak amire kérték. Ilyen körülmények között Fran-ciaország csodálja, hogy a két ország megegyezése milyen gyanakvást keltett és indítványozza, hogy

hívják fel az államokat, akikről a megegye-zés függ, hogy együttes tárgyalásra gyűlje-nek össze és így meg lehessen kötni az ál-talános egyezményt,

amely első lépés volna egy általános leszerelés felé.

Elérte Newyorkot a tornádó Bandák fosztogatják Floridában a milliomosok szétrombolt palotáit

Newyorkból jelentik: A tornádó pusztításáról egyre újabb hírek érkeznek.

Floridából mindig több és több halálos áldozatot jelentenek. Eddig 149 holttestet számláltak, de ebbe nincs beleértve a West-Palm-Beach környékén meg-ölt emberek száma, holott itt volt a legnagyobb a pusztulás és

legalább kétszázötven emberélet veszett el.

Nemzeti gárdacapatokat küldtek West-Palm-Beach-be, mert

a milliomosok palotáit és nyaralóit, amelye-ket a forgószél erősen megrongált, bandák fosztogatják,

ugyhogy a kormányzó a hadiállapot kihirdetésére ké-szül.

Portoricón 43 kisebb város és helység lakossága a szó szoros értelmében éhezik. A vöröskeresztgye-sület segítő expedíciót már uton vannak Portoricó felé és a kormány a nemzeti gárda 9 műszaki zászló-alját küldte oda tábori sátrakkal, kötszerekkel és eleséggel.

Huezonöt katonai orjárat körül a rombadólt helységeikben, hogy a fosztogatást megakadályozza.

Ezekon kívül a világháboruban kiszolgált tartalékos tisztek önkéntes szolgálatra jelentkeztek és önkéntes csapatokat toboroznak, egyúttal közadakozás útján eleséget és ruhát gyűjtenek, hogy a katasztrófa szin-helyére induljanak a jótékony adományokkal.

Mikor a vöröskereszt által kiküldött első hajó Portoricóra érkezett, az elpusztult városok és hely-ségek 12 polgármestere várta a mentőexpedíciót és könyörgtek, hogy először az ő helységeiknek szál-

litsanak eleséget és sátrakat, mert a nyomoruság igen nagy és nem mernek hazatérni.

Dél-Floridában a legutóbbi tornádó legalább százötven emberéletet pusztított el.

A palmbeachi vöröskereszt egyesületének elnöke jelentést kapott, amely szerint Palmbeach környékén a tornádó ötmillió font sterling kárt tett. A halálos áldozatok száma 250-re tehető, míg a sebesülteké állí-tólág több ezer. A kormányzót felkérték, hogy hirdesse ki az ostromállapotot.

Guadeloupe szigetével minden összeköttetés megszakadt.

Két gőzös élmiszerral megrakva elindult a szí-get felé.

Az amerikai meteorológiai állomások azt jelentik, hogy a tornádó, amely kedden délután elérte a nyugat-karolinai Charlistont és ezt a területet teljesen el-zárta a külvilágtól, szerdán délelőtt a Cap Hatteraszig ért. A washingtoni időjelző intézet közli, hogy

a forgószél utolsó nyulványai eljutottak New-yorkig és New-England partvidékéig

és félt, hogy a tornádó az Európa felé irányuló hajó-forgalmat is meg fogja bénítani.

A newyorki Vöröskereszt Palmbeachból jelentést kapott, amely szerint a halottak száma Floridában négyszáz és csak egyetlen kis helységben hatvan-nyolc halottja van a tornádónak.

A tornádó irányát kétezer angol mérföld hosszúságban a rombolás és pusztítás nyoma jelzi.

A tornádó északkeleti irányban az Atlanti Ocean felé halad és Portoricótól kiindulva teljes kört irt le. Veszedelem fenyegeti Mexikót is. Veracruzban a haro-méter rohamosan esik.

Készülékének teljesítménye az alkal-mazott csövek meredekségétől függ!

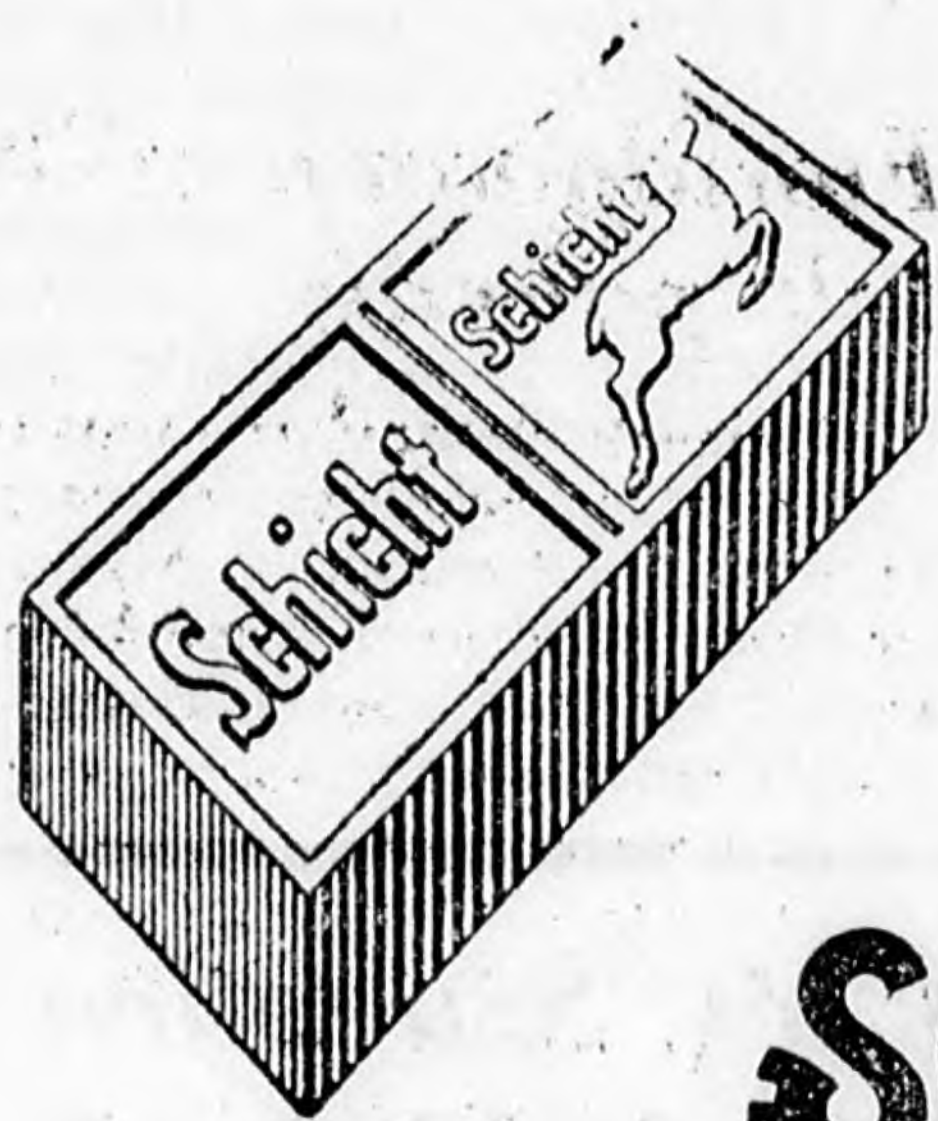
A Tungstram Barium-rekordcsövek

eddig még el nem ért meredekséggel bírnak a legesélyesebb áramfogyasztás mellett.

L 414. Meredekség . . . 3 mA/V	Fűtőáram 0.14 A
P 414. Meredekség . . . 3 mA/V	Fűtőáram 0.14 A
G 409. Meredekség . . . 2.4 mA/V	Fűtőáram 0.08 A

A szép dalmát

nő szereti a szép
fehérműt, amely
mindig ragyogó
tisztá és tartósan
jókarban marad.
Ezért mosáshoz
csakis

**SCHICHT
SZAPPAN**
használ.

Vukovics Gyido és a SzAND mérkőzése a szuboticaai törvényszék előtt

Vukovics egy sajtópörben azt akarta bizonyítani, hogy a magyar futballisták irredenták — A SzAND elnöksége visszautasította a vádakat — Szombaton hirdetik ki az ítéletet

Érdekes sajtópört tárgyalt szerdán délelőtt a szuboticaai törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök büntető tanácsa. A vádlott Vukovics Gyido József, a Neven szerkesztője volt, aki 1927 október 20-án a Neven-ben »Szand-Bácska« cím alatt egy cikket írt, amelyben ismertette a SzAND sportpolitikáját. A SzAND vezetősége sérelmesnek találta a cikk tartalmát és ezért becsületsértés és rágalomzás miatt sajtópört indított a cikk írója ellen.

A szerdai tárgyaláson Vukovics József elismerte, hogy a cikket ő írta és vállalta érte a felelősséget. Azután hosszabban fejtegette, hogy mi adott okot a cikk megírására, amelyben többek között a következőket inkriminálta a magánvádló:

— A SzAND a magyar zsidók klubja és az utóbbi időben néhány szerb ember is tisztséget vállalt ott, akiknek védnöksége alatt »vezetik a sportpolitikát«. A SzAND sportpolitikája nincs az állam és a nemzet ér-

dekében. A SzAND azt akarja, hogy denacionalizálja a mi sportunkat.

A cikk további részében a cikkíró Fischl Pál volt bankigazgatót személyében támadja és azt írja róla, hogy azért hozatja a magyar futballesapatokat Szuboticaára, mert még nem bírja Horthyt és huszárjait Szuboticaára hozni.

Vukovics József védekezésében előadta, hogy a magyar csapatok vendégszerelptetése a Vajdaságban nem államérvék, ami abból is látszik, hogy a belügy-minisztérium államvédelmi osztálya megtiltotta a magyar csapatok beutazását a Vajdaságba, főképp Szuboticaára. Tudva ezt, megírta az inkriminált cikket, mert úgy találta, hogy a SzAND sportpolitikája nincs az állam érdekében.

Vukovics József ezután elmondotta, hogy néhány évvel ezelőtt, amikor a jugoszláv és magyar futballszövetségek delegátusai Zagrebban összeültek, hogy

létrehozzák a két állam között a sportközöledést és barátságot, Benis, a SzAND egyik funkcionáriusa levelet írt az egyik magyar delegátusnak és kérte, hogy a magyar delegátusok védjék meg a jugoszlávai magyarságot a hatalmi nyomástól. Ezt a levelet Szegedinszki titkár vitte el és ezt a jugoszláv futballszövetség elnöke, dr. Krenedics is olvasta és ismertette annak tartalmát Mázics Andria rendőrkapitánnyal is, aki éppen Zagrebban tartózkodott. Vukovics azt is előadta, hogy a magyar csapatok évente hatvenezer pengő támogatást kapnak a magyar kormánytól irredenta célokra.

A bíróság elsőnek Lepedát Milos bankigazgatót hallgatta ki tanuként. Lepedát, aki a SzAND igazgatósági tagja, előadta vallomásában, hogy soha semmi olyant nem észlelt a SzAND-nál, aminek államellenes színezete lett volna. Magyar csapatokat főleg anyagi okokból hozattak, mert ezek a legolcsóbb csapatok és azonkívül sportcélokból is, mert magyar csapatok világhírűek és lehet tőlük tanulni. A magyar játékosok a közönséggel egyáltalán nem érintkeztek és példásan viselkedtek. Abban az esetben, ha a szuboticaai csapatok még hosszabb ideig nem tudnak jobb klasszisu idegen csapatokkal játszani, akkor teljesen letörnek. Azt hiszi, hogy a rendőrhatalóságok és a minisztérium nincsenek kellően értesülve az állapotokról, különben nem látnának a magyar csapatok vajdasági szereplésében semmi veszélyt. Egyébként is az SHS királyság egységes ország és ha a magyar csapatoknak szabad Szerbiában játszani, miért ne volna szabad a Vajdaságban is? Olyan gondolkodás szerint, mint ami a cikkből kiárad, be kellene szüntetni az olimpiai játékokat is, ahol pedig sokkal nagyobb nemzeti színezetük van a játékoknak, mint egy vidéki városban rendezett futballmérkőzésnél.

Gyorgyevics Iván törvényszéki bíró, a SzAND elnöke hasonlóképpen vallott és cáfelta a vádlott állításait.

Pavlovics István elnök ekkor megkísérelte, hogy kibékítse a feleket, de Vukovics József erre nem volt hajlandó.

Mázics András rendőrkapitány elmondotta, hogy a kritikus időben Zagrebban tartózkodott, amikor dr. Krenedics közölte vele, hogy egy Bíró nevű magyar delegátus levelet kapott Szuboticaáról a SzAND hivatalos borítékjában, amelyben kéri a magyar delegációt, hogy védjék meg a vajdasági magyar kisebbséget a hatalmi nyomástól. Krenedics dr. később Szuboticaára jött és ezt az állítását több ismert szuboticaai ember előtt megismételte. Mázics András, mint futballbíró, egyizben Budapesten bíraskodott és akkor is tették célzásokat erre a levélre és tartalmára. Ő is azt látja, hogy a magyar sportkörök át vannak látva irredentizmussal és egy szegedi mérkőzésen, amikor a szuboticaaiak ott játszottak, irredenta táblákat függesztettek ki.

Szegedinszki Nesztor tanuyvallomásában előadta, hogy a jelzett levélben nem voltak politikai kitételek. Ő a levelet elolvasta és abban csak annyi volt, hogy Szegedinszki a szuboticaai alszövetség delegátusa, aki az itteni helyzetet ismeri és ha kell, felvilágosítást adhat Bíró magyar delegátusnak, aki Benis régi sportbarátja. Ha az állam érdekei ellen lett volna benne egy szó is, akkor ő mint szerb és mint szerb dobvoljác inkább öngyilkos volna, semhogy a levelet átvette volna, vagy azt kézbesítette volna. Szegedinszkit vallomására megeskették.

A bíróság ezután tanácskozára vonult vissza, majd tanuként kihallgatta Benis Simont, a szobanforgó levél íróját, aki a levél tartalmára vonatkozólag ugyanazt adta elő, mint Szegedinszki. A bíróság őt is megeskette vallomására.

A bíróság ezután elhatározta, hogy Horvátki Márton, Krenedics dr. (Zagreb), ifju dr. Huzsi Koszta (Noviszad), Pavlina Sztjepán és még több tanu kihallgatását mellőzi, mert a tényállást teljesen tisztázottnak tekintti. A határozat ellen Vukovics József semmiségi panasz jelentett be. A tárgyalást ezután Pavlovics István elnök félbeszakította és folytatását szombaton délelőtt tízenegy órára tűzte ki. A szombati tárgyalásra beidézük a Neven kiadóját és nyomdai előállítóját is és az ítéletet is akkor fogják kihirdetni.

Az ítélet kihirdetése elé szuboticaai sportkörökben nagy érdeklődéssel néznek.

Hasznos tudnivalók könyvtára!

Mindenkit érdekel!!

Báni János: Az ősemler	10.—
Nogrady László: A gyermek. (A gyermek lelkinevelése)	10.—
Nogrady László: Az alkohol	10.—
Dr. Szelenyi Ödön: Az első magyar munkáspedagógus. (Tessedik Sámuel élete és munkássága)	10.—
Leemann Gábor: A dohány, a szöveg, — a zsir.	10.—
Vértessy Sándor: Kultúrképek	10.—
Csik Gyula: Számok és mennyiségek	10.—
Dr. Gondos Viktor: Munkáviszonyok az Egyesült-Államokban	10.—
Dr. Széchy Ákos: Az aranyról	10.—
Dr. Hajnóczy Iván: A céhek életéből	10.—
Megrendelhetők a „Minerva” r. t. könyvosztályában	

Megkerültek a pancsevői betörők

Beismerő vallomást tettek a rendőrségen a sorozatos betörések tettesei

Pancsevőről jelentik: A pancsevői rendőrség több heti nyomozás után két veszedelmes betörőt kerített kézre, akik az utóbbi időben Pancsevón igen sok betörést követtek el. A legutóbb megindított nyomozásra az adott okot, hogy az elmúlt hetekben egy éjszakán újabb nagy betörést követtek el a város különböző pontjain. A betörők többek közt felnyitották *Miljevics* Szeván hentesmester üzletét, ahonnan nagymennyiségű élelmiszert és pénzt vittek el, majd a városháza szomszédságában még három üzletbe behatoltak és gazdag zsákmánnyal távoztak.

A betörők kézrekerítésére megindult nyomozást *Markovics Géna* rendőrkapitány vezette, akinek két idegen fiatalemberre terelődött a gyanúja. Ezek a betörés éjszakáján több kocsmában mulattak és két he-

Erenta Iván (xx) zemuni elektrotechnikus és Elmer János (x) lakatossegéd, akik Pancsevón több betörést követtek el

Ilyen ezres bankót is váltottak. A nyomozás során megtudták, hogy az egyik fiatalember zemuni illetőségű. *Erenta Ivánnak* hívják, huszonhárom éves elektrotechnikus és lopásért már többször volt büntetve Zemunban. *Markovics kapitány* megszerezte ennek a fiatalembernek a fényképét és körözölevelet adott ki ellene. Szombaton délelőtt megjelent a rendőrségen az egyik pancsevői éjjeli mulató tulajdonosa és bejelentette, hogy a keresett fiatalember nála tartózkodik. *Markovics kapitány* személyesen ment ki a mulatóba, ahol rá is talált *Erentára*. Felvitte a rendőrségre és nyomban megkezdte a kihallgatását. *Erenta* eleinte nem akart tudni semmiféle betörésről és csak annyit árult el, hogy a társát, aki szintén Pancsevón tartózkodik, *Elmer Jánosnak* hívják. A rendőrség emberei hamarosan elfogták *Elmert* is, aki azután mindent bevallott.

Elmer elmondta, hogy Zemunban ismerkedett meg *Erentával*, akivel több lopást követtek el. Azután hamiskártyázással szereztek maguknak pénzt és mintegy négyezer dinárt nyertek. A pénzzel Pancsevóra utaztak, ahol egy éjszaka elmulatták a pénzüket. Amikor már egy parájuk sem volt, elhatározták, hogy betörnek valahová. Négy helyen törtek be, anélkül, hogy megzavarták volna őket munkájukban.

Elmer beismerése után *beismerő* vallomást tett *Erenta* is.

Szlovák püspököt választ a jugoszláviai evangélikus egyházmege

Az egyházmege közgyűlése Noviszadon

Noviszadról jelentik: A jugoszláviai evangélikus egyházmege szerdán reggel tartotta Noviszadon évi közgyűlését, amelyen *Veress Adám* püspök adminisztrátor elnökölt. Az első szónok *dr. Abaffy Cyrill* kerületi elnök volt, aki beszédében kegyelettel emlékezett meg az egyházmege elhunyt tagjairól, így *Debinszky Jánosról* és *dr. Micsatek Lajos* világi elnökről. *Micsatek dr.* különösen lelkes munkát fejtett ki az egyházmege érdekében és a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy az elhunyt világi elnök nevére nagyobb alapítványt létesít, amelynek kamataiból szegényorsú diákokat fognak segélyezni.

A jelentések elfogadása után áttértek a napirend többi pontjára. Elhatározták, hogy a Beogradban építendő templom költségeit gyűjtés útján fogják előteremteni és a gyűjtési akció lefolytatására külön bizottságot küldtek ki. Megvitatották a külön szlovák evangélikus püspökség létesítésének kérdését s arról tárgyaltak, hogy milyen formában lehetne a püspökséget megszervezni. Délben két órákor megszakították a vitát.

Délután elhatározták, hogy a szlovák tanítótanfolyam fentartási költségeinek felét a szlovák egyházmege vállalja, míg a másik felét a csehszlovák-jugoszláv szövetség fedezi. Határozatban mondták ki a közgyűlésen, hogy a becskeréki és vojlovciai egyház-

közsegeknek plébániáépítési célokra 25—25.000 dinárt utalnak ki.

A délutáni gyűlésen befejezték a vitát a felállítandó szlovák püspökségről és elhatározták, hogy még ebben az évben megejtik a szlovák evangélikus püspök-választást. Kimondotta a közgyűlés, hogy a feleke-

zet lakóik vagyont visszaköveteli az államtól és lepedéseket tesz aziránt, hogy az állam által zár alá vett egyházi ingatlan után az állam bért fizessen. A közgyűlés végül öttagu bizottságot választott, amely a Beogradban felállítandó szlovák egyházköztség szervezési munkálatait végzi.

Petrovics Svetisláv ünneplése Szomborban

A világhírű filmszínész elutazott Jugoszláviából

Szomborból jelentik: Petrovics Svetisláv a világhírű jugoszláviai filmszínész kedden délután roknai meglátogatására Szomborba érkezett. Petrovics Svetisláv nagybátyjával *dr. Rácics Szima* országgyűlési képviselővel autón jött Noviszadról és egy másik autón több újságíró követte. Az autókat este hat órára várták, de már délután négy órákor hatalmas tömeg vette körül *Rácics Szima* lakását, különösen a nők várták rendkívül nagy számban a híres művészt. Öt órákor tíz autó indult Petrovics elé, akik a szombori Sokol és a többi kulturális és társadalmi egyesületek vezetői a határban fogadták. Amikor az autók találkoztak, *Masirevics Nikola dr.* a szokol alelnöke mondott üdvözlő

beszédet, majd a többi egyesületek kiküldöttjei üdvözölték Petrovicsot és a hölgyek virágcsokrokat nyújtottak át neki. A városba érve mindenütt hatalmas tömeg állott sorfalat és a közönség lelkesen ünnepele a művészt. Petrovics Svetisláv először *Rácics György* nagykereskedőt látogatta meg és este *Rácicséknál* vacsorázott, majd 10 órákor megjelent a szokol együletben, ahol tiszteletére táncmulatságot rendeztek. A művész a szépségverseny három első helyezettjével, *Rácics Olgával*, *Kovácsévics Nádával* és *Földváry Babával* táncolt. Petrovics Svetisláv szerdán reggel Szivácra utazott, majd szerdán délután Noviszadon és Szuboticán keresztül Budapestre ment.

A beogradi tartománygyűlés nem vette tudomásul a novakanizsai képviselők lemondását

A tartománygyűlés viharos rendkívüli közgyűlése

Beogradból jelentik. A beogradi tartománygyűlés szerdán délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyet *Rácics Svetisláv* főispán hívott össze a tartományi választmány kérésére. A közgyűlés összehívására az szolgálta okot, hogy *Hrsenov Vászna* novakanizsai tartományi képviselő listáján szereplő valamennyi képviselő és helyettes lemondott mandátumáról. Az ülés rendkívül viharos lefolyású volt.

Rácics Svetisláv főispán az ülés megnyitása alkalmával bejelentette, hogy a közgyűlést *Öfelsége* a király nevében nyitja meg, mert szükségesnek mutatkozik, hogy a lemondott képviselők lemondását tudomásul vegyék. Bejelentette, hogy a lemondások folytán a választási törvény értelmében a novakanizsai járásban új választásokat kell tartani.

Ezután *Beslics Nikola*, a tartománygyűlés elnöke szólalt fel, felolvastatta a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét, majd *Pantovics Dragutin* emelkedett szólásra és azt hangsúlyozta, hogy *Rácics* főispánnak nem volt jogában a király nevében megnyitni a közgyűlést, miután nem rendes ülésnek megnyitására van szó.

Tomics Jevrem tiltakozott az ellen, hogy a megyei munkák idején rendkívüli közgyűlést hívjanak össze. Utána *Pantovics Dragutin* kérte, hogy olvassák fel a lemondott képviselők nyilatkozatait. Ezek a nyilatkozata-

tok közlik, hogy a novakanizsai járás képviselői azért mondanak le, mert *Pantovics Dragutin* lehetetlenné teszi a konstruktív munkát.

A nyilatkozatok felolvasása után *Pantovics* kétórás beszédében támadta *Rácics* főispánt. Beszédét többször viharos jelenetek zavarták meg.

— Összehívták a tartománygyűlést — mondotta *Pantovics* — akkor, amikor a tartomány pénztárában nincs pénz még a nyugdíjak és a tisztviselői fizetések folyósítására sem. Miért nem vártak november 5-ig, amikor ugyanis megkezdődik a rendes ülészek.

Ezután különböző okmányokat osztott szét a képviselők között, amelyekkel azt akarta bizonyítani, hogy *Rácics Svetisláv* nem számolt el egy 9939 dináros utiköltséggel.

Jovanovics Steván, *Miloradovics Péra* és még többen szintén a közgyűlés összehívása ellen tiltakoztak, míg *Nikolics Radovoje* és *Zsupancsevics Mihajló* védelmébe vették a tartományi választmányt.

Felszólt *Rácics Svetisláv* főispán is, aki kijelentette, hogy a felemlített összeggel annakidején pontosan elszámolt.

Végül *Nikolics Radovoje* indítványozta, hogy ne vegyék tudomásul a novakanizsai képviselők lemondását és térjenek napirendre fölötte. Szavazásra került a sor és 38 szavazattal 21 szavazat ellenében az indítványt elfogadták.

Budanovics Lajos püspök és Szubotica város pöre a noviszadi felebbviteli bíróság előtt

A püspök hat évvel ezelőtt mint plébános indította meg a pört fizetése felemelése végett

Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróság szerdára érdekes polgári per tárgyalását tüzte ki, amelyben a felperes *Budanovics Lajos* püspök, hácskai apostoli adminisztrátor, az alperes pedig Szubotica város. A per még 1922-ben indult és *Budanovics* püspök akkor még mint a Szent Teréz plébánia plébánosa szállt perbe a várossal.

A per alapja az volt, hogy Szubotica város nem teljesíti azokat a kötelezettségeit, amelyeket még 1791-ben vállalt magára azáltal, hogy megváltotta a Szent Teréz plébániának járó párbért. A párbér helyett a város évi ezer forintot és huszonöt öl fát ajánlott fel és ez a fizetés 1918-ig változatlan maradt. A város valamennyi plébánosa 1918-ban kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz fizetésemelés iránt. A Szent Teréz plébániának akkor *Vojnics Dezső* volt a plébánosa és a város képviselőtestülete 1918. augusztus 31-ikén megtartott ülésén *Vojnics* plébános fizetését évi ötezer koronában, a többi plébános fizetését pedig évi 2400—2800 koronában állapította meg. Minthogy a belügyminisztérium ezt a határozatot jóvá is hagyta, a tanács 1918. január elsejéig visszamenőleg kiutalta a felemelt fizetéseket.

1922-ben *Budanovics Lajos* került a Szent Teréz plébánia élére és röviddel utóbb, tekintettel a megváltozott gazdasági viszonyokra, fizetésének felemelését kérte a várostól. A város elutasította azzal, hogy bár ötezer korona fizetése van, de mellékjövedelem címén ezer lán prima földet élvez és azonkívül kap a várostól évente hét és fél vagon fát.

Budanovics Lajos erre 1922. december 16-ikán a szuboticiai törvényszéknél pert indított a város ellen

és fizetésének 5000 koronáról 300.000 koronára való felemelését kérte. A város a periratokban azzal védekezett, hogy 1773-ban *Mária Terézia* jóváhagyta azt a szerződést, amelyet a város előzőleg a szervezett katolikus egyházzal kötött és amelyben kötelezte magát a város, nem párbér címén, hanem fizetés címén évi 1000 forint fizetésére és huszonöt öl fa kiszolgáltatására. A város arra az álláspontra helyezkedett, hogy a párbért nem váltotta meg és az illető plébániának ilyen párbérszedési joga nem is volt. A város azzal is védekezett, hogy patronusa a plébániának és a patronátus nem kötelezhető arra, hogy párbér címén anyagi szolgáltatást teljesítsen.

A szuboticiai törvényszék múlt évi június 8-ikán részben helytadott *Budanovics Lajos* beadványának és kötelezte a várost, hogy 1922. december 16-iktól évente 50.000 dinárt fizessen *Budanovics Lajosnak* és egyben kimondotta, hogy az ítélet felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtható.

Szubotica város felebbezett az ítélet ellen, de felebbezett *Budanovics Lajos* is, mert az 50.000 dináron felüli keresetével elutasították.

A noviszadi felebbviteli bíróságon a város képviselőjében *Matics Milán* noviszadi, *Budanovics Lajos* püspök képviselőjében pedig *dr. Ivkovic Ivandérics* Imre szuboticiai ügyvéd jelentek meg. Ítéletre azonban nem került sor, mert a felek kérésére a tárgyalást elhalasztották. A felek ugyanis megállapodtak abban, hogy a tárgyalásra heterjesztik Szubotica város hiteles történetét, valamint az egyházköztség szervezésére vonatkozó adatokat. A bíróság az újabb tárgyalást október 31-ikére tüzte ki.

Éveken keresztül folyton deklamáltam:
"Kincs a Zephir-kályha" és folyton csak álltam.
Most, hogy már mindenütt „Zephir”-kályhák állnak,
átengedem helyem az új Makk-ásznak!

Mert: „ZEPHIR”-kályhával fűt
Ma már a Makk-ász is,
Ha jó kályhát akar, —
Szereze be már is!

10 fűt egy normál szobát 24
Lepazsagosabb, leteleikusabb!
Világszabadalom!

kilogr. fival órán át
Tartóssága örökös! 10 éves garancia!
Arapot készséggel küld:

BARZEL D. D. Zephir-osztálya

SUBOTICA

Kérjen mindenütt Zephir-kályhát!

A vámvezérigazgatóság elégtételt szolgáltatott a vámcsalással vádolt Hoffher-Schranz gyárnak Feloldották a félmillió dináros bírságot

Noviszadról jelentik: A Hoffher Schranz Clayton Shuttleworth-gyár egy évvel ezelőtt jugoszláv igazgatóságot létesített Noviszadon. A gyár egyúttal képviselője a Mc. Cormick amerikai mezőgazdasági gépgyárnak. A Cormick-gyár a legutóbbi időben egy új szabadalmazott műtrágyaszóró és vetőgépet hozott forgalomba és a noviszadi igazgatóság is beszerzett néhány darab ilyen kombinált műtrágyaszóró és vetőgépet. Miután ilyen gépeket az országban nem gyártanak, ezek a próbaképen érkezett gépek vámmentesen kerültek be az országba. A gépek csakhamar elfogytak és a noviszadi igazgatóság röviddel ezelőtt százharminc darab műtrágyaszóró és vetőgépet rendelt. A Cormick-gyár fel is adta a gépeket, amelyek négy hét előtt érkeztek meg Noviszadra és miután vámmentesen, a noviszadi vámhivatal azokat vámmentesen adta ki. Alig hoztak be azonban néhány darabot, amikor a Hoffher-gyár noviszadi igazgatóságának irodájában megjelent két vámtiszt és hivatozással egy feljelentésre, közölték a céggel, hogy a vámhivatal a gépek elszállítását megtiltja. Ez a meglepő intézkedés azért történt, mert egy ismert noviszadi vámszállító cég feljelentést tett és vámcsalással vádolta meg a céget azon a címen, hogy a gépek főleg műtrágyaszórók és mint ilyenek, vámkötelesek. A cég minden ellenvetése hiábavaló volt. A vámhivatal a feljelentés alapján, a vámhivatal közegeiből és két külföldi gépgyár noviszadi fiókjainak vezetőiből álló bizottságot küldött ki, amely megállapította, hogy a Hoffher-gyár noviszadi igazgatósága szabályellenesen

vámkezelte az érkezett gépeket, amelyek vámkötelesek, mert műtrágyaszóró gépeket egy hazai gyár is készít. A vállalat számos érvet hozott fel eljárásának jogossága mellett, de a vámhivatal utólagosan hatálytalanította előző engedélyét és a céget 95.000 dinár egyszeri vámrá és annak ötszörösére, vagyis 475.000 dinárra, összesen 570.000 dinár megfizetésére bírságot.

A Hoffher gyár noviszadi igazgatósága terjedelmes felelőzést adott be a noviszadi vámhivatal ítélete ellen és a vámvezérigazgatóság minden további vizsgálat nélkül feloldotta a céget a vámbírság megfizetése alól, mert, ha szabályellenesen történt is az elvámolás, azért nem a cég, hanem annak vámspedítője felelős. A Hoffher cég ezzel nem érte be, hanem érdemi intézkedést kért és teljes elégtételt kívánt a meghurcoltatásért.

Szeptember 8-ikán egy héttagú bizottság szállt ki, amely megváltoztatva az első bizottság szakvéleményét és megállapította, hogy a cég szabályszerűen járt le.

A feljelentő vámspedítőr megfélembreztette a másodfokú bizottság határozatát, mire a vámvezérigazgatóság végső fokon való döntés előtt egy harmadik bizottságot küldött ki. Ez a harmadfokú bizottság szintén kimondta, hogy a cég helyesen deklarálta a gépeket, amelyek egyaránt sorvetők és műtrágyaszórók. A vámvezérigazgatóság kedden hozott végsőfoku ítéletében teljesen elégtételt adott a meghurcolt cégnek és a gépek elszállítását engedélyezte.

Magyarország leghiresebb szélhámosa követte el a budapesti bankcsalást

A „puhó nábob” izgalmas kalandorregénye

A budapesti rendőrség — mint a Bácsmegyei Napló is megírta — letartóztatott egy Kudla Géza nevű magántisztviselőt, aki a Nemzeti Hitelintézetnél Hajnal Gyula dr. neve alatt nagyobb arányú csalást követett el. Kudla a rendőrségen azt vallotta, hogy a család értelmi szerzője egyik barátja volt, névszerint Jankovics Gyula, aki vele volt a bankban és ő szerepelt dr. Hajnal neve alatt. A rendőrség most folytatja a nyomozást Jankovics után, akiről kiderült, hogy azzal a Jankovics Gyulával azonos, akit harminc évvel ezelőtt az egész világon a csalások klasszikus mesterének ismertek.

Jankovics, aki most már több mint hatvanéves, egykor dúsgazdag földbirtokos volt, nagyvilági életet élt, a legelőkelőbb társaságokban fordult meg, míg a birtokát teljesen elmulatta. Ekkor évekig nem hallott róla senki. Ugyilátszott, hogy teljesen letört, de rövidesen az egykor előkelő ur neve újra előkerült.

A csodálatos puhó lakoma

A földbirtokosok, arisztokraták, akiknek Jankovics egykor barátjuk volt, 1902-ben gyönyörű kiállítású aranybetűs meghívót kaptak, amelyen a következő aláírás szerepelt:

„Jankovics Gyula, a puhó nábob.”

A meghívó a vendégek százait invitálta meg egy sokszere holdas puhó birtokra. Annak idején hónapokig

beszéltek Jankovics Gyula mesébe illő szerencséséről. A látogatók, mikor a meghívást elfogadva, meglátogatták régen letörtnek hitt barátjukat,

a négylovas hintók egész parkja várta őket a vonatnál és vitte őket a fejedelmi fényűzéssel berendezett kastélyba.

Ott vörös frakkos lakájok sorfala közt várt rájuk Jankovics Gyula, aki csak annyit árult el, hogy valami nagy szerencse érte és óriási vagyonhoz jutott. Hetekig tartott a puhó kastélyban a fejedelmi lakoma, pezsgőzés, mulatozás, pesti színészek, színésznők voltak látogatói a »nábobnak« és estéről-estére a budapesti színházak műsorát játszották a vendégek előtt. Egy napon végeszakadt a mulatozásnak, a nábob összezsomagolta drága holmiját és eltűnt, csak a vendégek maradtak ott s őket találta ott a rendőrség. Kiderült, hogy

Jankovics Gyula hamis iratok, hamis váltók alapján vette meg az óriási birtokot s hitelben kétezer rendelkezést adott fel;

az építéstől kezdve a lakájok libériájáig, mindent hitelbe vásárolt. Jankovics Gyula eltűnt, nyomát se találta a rendőrség.

A tetétleni szép napok

Néhány hónap mulva újabb aranybetűs meghívók kerültek forgalomba. Ezekon az írás már ugy hang-

zott, hogy »Jankovics Gyula a tetétleni nábob«. De most már csak azokat hívta meg a birtokra, akik nem élvezték végig a puhó szép napokat. A rendőrség csak későn tudta meg, hogy

az Európaszerte körözött Jankovics azonos a tetétleni kastély »dúsgazdag« lakójával.

Pedig itt Jankovics még nagyobb arányban folytatta szélhámoságait, mint puhó nábobná idején. Versenylovakat vásárolt, hetenkint váltotta istállóját.

Kézpénzért adta el a hitelben vett versenyparipákat.

A rendőrség újra csak hült helyét találta.

Nagy vagyont gyűjtött össze a két nábobnágból Jankovics, aki a Magyarország összeszedett pénzt külföldön költötte el, még pedig a legrövidebb idő alatt 1903-ban, 1904-ben már újabb fogásokkal gyűjtötte a százazreket.

Hamis váltókkal tucat számra vette a három-négyemeletes házakat, amelyeket egy-két hét múlva 10—20.000 koronás készpénzelőleg ellenében adott tovább. Egy alkalommal egy ismert színésznőt is a legkellemetlenebb helyzetbe hozta. 700 feljelentéssel keresték Jankovics Gyulát két-három éves működése után, de a 700 feljelentés között egyetlen apróság sem volt. Mind »nagy munka«.

Végül is elfogták. Jankovics még a börtönben sem változtatott stílusán, védőjéül Eötvös Károlyt nevezte meg.

Az esküdtszék előtt Jankovics összekulcsolt kezekkel ígérte meg, hogy a javulás útjára tér és hasznos tagjává válik a társadalomnak. A bíróság akkor egy évi börtönrre ítélte Jankovicsot. Büntetése kitöltése után elhagyta Magyarországot is és évekig nem hallatott magáról.

Egyszer aztán újra alkalma volt a magyar hatóságoknak Jankovics nevével foglalkozni. Még a háboru előtt történt, hogy előkelő magyar köztisztviselők, bankárok, birtokosok Londonból angol nyelvű sorsjegyeket kaptak tőlük silling volt egy sorsjegy ára, a kísérelésben az ismeretlen angol cég tudatta, hogy többszáz elsőrangú gyártmányú autó kerül kisorsolásra. Sokan vettek a sorsjegyekből, de sokan félretették. Néhány hét múlva az egyik ur, aki sorsjegyet kapott, de nem fizette ki, értesítést kapott Londonból, hogy megnyerte a főnyereményt, egy hatuléses autót, a mellékelt csekkalapon fizessen be 240 korona szállítási költséget és az autót postafordultával elküldik. A szerencsés ember boldogan újságot a barátainak, hogy autót nyert.

Igy dörült ki a csalás. Mert az összes barátai előhúztak a zsebükből egy-egy értesítést, amely szerint ők is megnyerték az első díjat,

bár a sorsjegyet ők sem fizették ki. Azonnal feljelentést tettek a rendőrségen, ahol kiderült, hogy közel ezren vették meg a sorsjegyet és több mint kétezeren nem vették meg, de

mind a háromezer ember megnyerte az első díjat,

csak hogy egyik sem mert szólni ismerőseinek babonából, mert mind sejtette, hogy turpisság van a dologban.

Ezer szerencsés nyerő küldte el a londoni címre a 240 koronát.

Kiderült, hogy ez a nagyarányú szélhámoság is Jankovics Gyula nevéhez fűződik.

Hiába keresték Jankovics Gyulát, akit a rendőrség Londonban már nem tudott megtalálni. Felvette a Magyarországból küldött pénzeket és eltűnt.

A rossz fiu hazatért

A háboru után tért vissza Jankovics Budapestre. De most már csak árnyéka volt a réginak, nem is volt ideje, hogy belekezdjen újra a munkába, letartóztatták s a Csillag-börtönbe vitték, ahol még egy hátralevő büntetését kellett kitöltenie. 1928-ban újra a fogházba került az egykori nagystílusú szélhámos, de most már letört; egy kisebb lopási ügyben mint orgazdát tartóztatták le.

Szegény volt, rosszul öltözött, ápolatlan. Amikor a bírák elé került, elpanaszolta, hogy ő már nem a régi többé. Néhány hónapos fogság után szabadlábra került. Azóta sem hallottak róla a rendőrségen.

A rendőrség most a legnagyobb apparátussal keresi a »nagy vadat«, aki már valószínűleg túl van a határokon.

Galsworthy:

A fehér majom

A XX. század nagy regény-ciklusának a Forsyte Sagának folytatása, mely a Forsyte-család alakjait a mai élet áramlatába állítja, a mai élet tipikus alakjai között játszatja le izgalmas meséjét. A regény-ciklus egyik legvonzóbb nőalakja, a tipikusan mai fiatalasszony Fleur áll a regény középpontjában, s az ő szerelmének lelket honcoló rajza a Forsyte Saga legszebb részévé avatja ezt a könyvet. Ára fűzve 70 dinár. — Kapható

a Minerva r. t. könyvosztályában

Kölesönadta a feleségét négy hétre

Kölcsöndij egy hálószobaberendezés

Pozsonyból jelentik: Furesa házassági háromszög került ki a polgári törvényszéken egy kereset tárgyalása közben. Egy pozsonyi butorkereskedő 25.000 cseh koronára bepörölt egy jómódu ember hírében álló pozsonyi építőmestert egy hálószobaberendezés ára fejében. A tárgyalásra nem az alperes maga, hanem felesége, egy igen csinos, elegáns fiatalasszony jelent meg s azt a kifogást emelte, hogy ezzel az összeggel nem a férje, hanem egy jóbarátja tartozik a butorkereskedőnek és tévedés van a dologban, ha a butorkereskedő a hálószobator árát férjén követeli.

A bíró megkérdezte a felperestől, hogy ki vásárolta a hálószoba-berendezést, mire az jámboran azt válaszolta, hogy az asszony férjével együtt volt az fizetben s azt ígérte, hogy a 25.000 cseh koronát augusztus 1-én fogják megfizetni.

Most az asszonyhoz fordult a bíró s megkérdezte tőle, hogy mi joga tartozik férje helyett a »jóbarát«. Az elegáns nő hosszas habozás után előadta, hogy férje »üzleti« megállapodást kötött jóbarátjával, hogy őt, az asszonyt dtengedi neki négy hétre, de ennek felében tartozik új hálószobaberendezést vásárolni.

Igy történt, hogy a jóbarát helyett ő férjével ment a butorkereskedésbe a berendezést kiválasztani, a vásárló azonban nem a férj, hanem a jóbarát, aki elmulasztotta a fizetést.

A bíró elnapolta a tárgyalást azzal, hogy új határidőt tűz ki és akkorára megidézzi a harmadikat is, de a polgári keresetnek a büntető törvényszék előtt is folytatása lesz.

Agyonverte feleségét

Véres családi dráma Perlaszon

Pancsevőről jelentik: A bánáti Perlasz községnek véres szenzációja van: egy hatvanöt éves földműves agyonverte ötvennyolc éves feleségét, majd önként jelentkezett a csendőrségen.

A gyilkost Bandsul Gyokának hívják. Bandsul a falu szélén egy kis házikóban lakott feleségével és mindketten abból éltek, hogy napszámba jártak. A házastársak nem voltak jó viszonyban egymással. Napirenden voltak közöttük a veszekedések és különösen Bandsul panáskodott sokat a szomszédoknak, hogy a felesége állandóan zsörtölődik. Legutóbb vasárnap délelőtt valami felett ismét összevesztek és a veszekedés hevében Bandsul az udvaron felkapott egy fejszét, s azzal többször fejbeütötte az asszonyt. Bandsulné széthasított koponyával terült el a földön és nyomban meghalt. Bandsul, amikor látta, hogy a felesége nem él, elrohant a csendőrségre.

— Végeztem az asszonnyal, zárjanak le! — mondta, majd elbeszélte a véres tragédia lefolyását.

A csendőrség Bandsult letartóztatta és beszállította a pancsevői ügyészség fogházába.

Gyermekszerelemből véres tragédia

A randevun meglepett leány agyonlőtte fivérét

Bécsből jelentik: A voralbergi Dornbirnben olyan véres tragédia történt, amely a steglitz halálos »tavaszbredéshez« hasonló. Oberholzer Eleonóra, egy dornbiri vagyonos és tisztelt kereskedő tizenhat éves szép leánya, akit a helybeli fiatalság körülrajongott egy vasuti tisztviselő tizennyolc éves fiát, Lugger Antalt választotta, együtt jártak tánciskolába, kirándulásokra és a gyermekszerelemből szerelmi viszony lett.

Mikor a szülők megtudták a dolgot, kiutasították házukból a VIII. osztályos gimnazistát, leányukat pedig rokonokhoz küldték. A fiu eltűnt a helységről és Oberholzerék már azt hitték, hogy vége a végzetes gyermekszerelemnek, tehát hazahozatták leányukat. Pedig a szerelmek azóta is találkoztak titokban és amikor Eleonóra visszajött Dornbirnbe, Lugger Antal is ottthon termelt.

Vasárnap Oberholzerék látogatónak utaztak azzal, hogy csak késő éjjel fognak hazatérni. Egyetlen fiuk, Leonóra bátyja, Werner, kirándulásra ment, de gyanút fogott, mert utközben kocsin látta Lugger Antalt, aki Dornbirn felé igyekezett. A leány elküldte hazulról a család öreg gazdaasszonyát és a villa kertészét is, aztán a kert hátsó kapu behocsátotta kedvesét.

Rosszat sejtve, Oberholzer Werner megfordult a kirándulásról, hazasietett és hugánál találta Lugger Antalt. A két fiatalember között heves jelenet támadt Werner kiutasította a házból nővérének csábióját, állítólag inzultálta is, mire Leonóra kivette szerelmének zsebéből a revolvért és négy golyót röpített báty-

jába. Az egyik célt tévesztett, de három golyó súlyosan megsebezte Wernert.

Összefutottak a szomszédok és még látták, mikor Lugger Antal az elsőemeleti ablakból egy terebélyes fa ágába kapaszkodva leugrott a kertbe és elütoött. Ugyanakkor kitámaszkodott a házból véres arccal Oberholzer Werner és a szomszédoknak elhaló hangon mondta, hogy »Lotte ölt meg«. Mikor a szerencsétlen fiatalembert orvoshoz vitték, már haladokolt.

A leány, akit letartóztattak, azt vallotta, hogy azért találkozott a fiuval, mikor szülei eltávoztak hazulról, mert közös akarattal öngyilkosok akartak lenni. Bátyja váratlanul jött haza s rájuk törte az ajtót. Lugger Antalt többször felpofozta, amit ő nem tudott tűrni, előkapta tehát szerelmének zsebéből a pisztolyt és lelötte bátyját, Lugger Antalt keresi a csendőrség.

Meghalt a becskerei Rózsa szálloda volt tulajdonosa

A Vajdaságban általánosan ismert és megbecsültetésben élt uriaszony halt meg Szegeden. Özvegy Erdődy Mártonné 74 éves korában gyermekei karjába jobblétre szenderült. Özvegye volt a becskerei Rózsa (most Vojvodina) szálló egykori tulajdonosának, az ő idejükben vált jóval még a háboru előtt moderné és közkedvelté ez a helyiség. Itt zajlottak le a restauráció utáni híres lakomák, ez volt választások idején a kormánypárt tanyája, itt volt kávéházi törzsasztala a régi vármegyének. Híres volt az Erdődy-féle családi asztal is, amely vendégül látott egy másik csoport agglégányt, akik így pótolták a maguk családi tüzhelyének meleg hangulatát. Erdődyné maga nézett utána mindennek, a konyhája messze földön híres volt s megkapta a »Jobb, mint otthon« signum laudisát, — egyáltalában az volt a sokszor még ma is Rózsa-névével emlegetett helyiség hírből, ami Kassán a Schelaház, Szegeden a Tisza, meg a Kass, Szombathelyen a Sabaria. A régi vendégek régen a másvilág lakói valamennyien, onnan száll az emlékü vissza, felidézve a múltat, mikor ennek a régi világnak egyik reprezentánsa, az öreg korában is szép Erdődyné sirba száll. Kiterjedt rokonságán, unokáin kívül két fia (Béla és Árpád) s két lánya, Giza és Ilenka gyászolják. Az utóbbiak szintén híres vendéglős-dinasztiákba házasodtak, — az egyik Jurdnovics Gyula, a Tisza tulajdonosának, a másik Schermann Kálmánnak, a Tisza bérlőjének a felesége.

TÖZSDE

Zürich, szept. 19. (Zárlat.) Beograd 913, Páris 20.295, London 25.20½, Newyork 519.60, Brüsszel 72.20, Milanó 27.16, Madrid 85.85, Amsterdam 208.35, Berlin 123.825, Bécs 73.175, Szófia 3.75, Prága 15.295, Varsó 58.25, Budapest 95.65, Bukarest 3.16.

Beograd, szept. 19. (Zárlat.) Páris 221.41—223.41, London 275.85—276.65, Newyork 56.84—57.04, Zürich 109.110—109.710, Milanó 293.55—298.55, Berlin 13.555—13.565, Bécs 8004—9006, Prága 168.32—169.12, Budapest 9.91.86—9.93.80.

Novisadai terménytőzsde, szept. 19. Buza bácskai és felsőbácskai 79—80 kg. 235—237.50, tiszavidék bácskai 79—80 kg. 235—238, bánáti 230—232.50, bánáti vrsác paritású és szerémi 79—80 kg. 232.50—235. Árpa bácskai, szerémi és bánáti 64 kg. 245—250, bácskai tavaszi 60—69 kg. 290—290, baranyai tavaszi 71—72 kg. 295—300. Zab bácskai 225—230, szerémi 227.50—230, szlavóniai 227.50—232.50, Kukorica bácskai 297.50—300. Liszt: 0g és 0g bácskai 350—360, 2. sz. Lászkai 330—340, 5. számú bácskai 310—320, 6. számú bácskai 265—275, 7. számú bácskai 230—240, 8. számú bácskai 200—210. Korpa bácskai juta zsákokban 185—190, korpa szerémi és bánáti juta zsákokban 180—185. Irányzat: változatlan. Forgalom: 74 vagon.

Chicagói gabonátőzsde, szept. 19. Buza szeptember 109 hétnyolcad, december 114 háromnyolcad, március 118 háromnyolcad, Tengeri szeptember 102 egynegyed, december 76½, március 78½. Zab december 42. Rozs szeptember 95 háromnyolcad, december 95½.

Vinnipeg-i gabonátőzsde, szept. 19. Buza október 111½, december 111½, május 117 hétnyolcad.

Liverpooli gabonátőzsde, szept. 19. Buza október 8 shilling 9½ penni, december 8.11½, március 9.1 és háromnyolcad.

Vizállás

A novisadai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bogojevo 200 (+6), Vukovar 144 (+4), Novisad 116 (—2), Zemun 14 (—16), Pancsevo 2 (—8), Szm. derevo 120 (—6), Dráva: Osizjek 103 (—), Száva: Mitrovica 28 (0), Beograd 36 (—8), Tisza: Titel 81 (—6).

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Hétfő, szeptember 24: *Budanovic Mária*, a budapesti Opera tagja és *Rijavec József*, a berlini állami Opera tagja hangversenye. Jegyelővétel csütörtök, szeptember 20-ikától.

*

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Egyelőre enyhe idő várható, később némi hősüllyedéssel esőhajlam valószínű.

— Oroszország csatlakozik a Kellog-paktumhoz. Párisból jelentik: Az Ami du Peuple közli Moszkvából, hogy a szovjetkormány hivatalosan közölte a csatlakozását a Kellog-egyezményhez. Ahhoz, hogy a csatlakozásnak kötelező ereje legyen, már csak az szükséges, hogy a hatalmak, amelyek Párisban aláírták az egyezményt, ratifikálják.

— Görög-bolgár határcidens. Athénből jelentik: Dráma mellett, a görög-bolgár határon tíz tagú komitációs banda megtámadta a görög határőröket, akikre bombát és kézigranátot dobtak. A támadás Tirnovó faluban történt és Drámából egy határőr zászlóaljot küldtek a görögök segítségére.

— Az új léghajó óriás próbaujtja. Fridrichshafenből jelentik: Az új Zeppelin szerdán a mechanikusok megvizsgálták és csütörtökön próbautra indul. A hajó Németország és Ausztria érintésével reggel hét órától este hatig maradt a levegőben. Eckener dr., a gép keddi próbaujtja után kijelentette, hogy a léghajó kitűnően funkcionál és sem rázás, sem vibrálás nem érezhető, a kabinba a szellőztető készülék állandóan friss levegőt bocsát és a gép működése minden tekintetben kifogástalan. A próbautra Eckener két utast visz magával.

— Tizenötmillió frank tüzkár a strassburgi kikötőben. Strassburgból jelentik: A rajnai kikötő hétfő este óta lángokban áll. A tüzet eleinte nem lehetett megközelíteni, mert nagyon sok petroleumos hordó volt a kikötőben felhalmozva. Sok hajót megmentettek, de a kár így is 15 millió frank. A tüzet csak szerdán reggel sikerült lokalizálni.

— Halálos verekedés az országúton. Noviszadról jelentik: A Kiszács melletti Sztepanicevo község közelében Prodanov Cvetko dobrovoljac szerdán összetalálkozott az országúton Vukoszav Milanó nevű társával. A két telepes feszült viszonyban volt egymással, mert Prodanov két héttel ezelőtt egy kártyázás alkalmával ötven dinárral adós maradt Vukoszavnak és amikor a telepes nem akart fizetni, Vukoszav előrántotta kését és több szurást ejtett társán, aki könnyebb sérüléseket szenvedett. Amikor az ellenfelek szerdán szembe találták magukat egymással, ismét szökváltásba keveredtek. A veszekedés hevében Prodanov előrántotta kését és szíven szurta Vukoszavot, aki hang nélkül véresen rogyott össze és még kórházba szállítása közben meghalt. Noviszadról szerdán délután dr. Novák Tomisláv vizsgálobíró, Pavlovics Branisláv államügyész és dr. Tyeremov György tisztiorvos szálltak ki a helyszínre és felboncolták a verekedés áldozatának holttestét.

Bácska, Bándt, Baranya, —
tudj: már apa, anya
Attól függ a lánya boldogsága,
van-e Gager-butor lakásába

— Franciaország hatalmas erődítményeket épít a keleti határon. Párisból jelentik: A »Petit Parisien« közli Painlevé hadügyminiszter nyilatkozatát, melyet a »British United Pressnek« adott a keleti francia határok védelmére tett intézkedésekről. A nyilatkozat szerint a tervezett véderők részére több erődítményt emelnek, ezenkívül stratégiai utakat és vasutakat, a gépjegyek és ágyuk részére pedig beton állásokat építenek. A költségek hat milliárd frankot tesznek ki és ebből a jövő évi költségvetésre 300 millió frank esik. A hazai védelem ilyen gigantikus megszervezése jelentős lépése a francia belpolitikának — fejezte be nyilatkozatát a francia hadügyminiszter.

Gyermek-, női és fé. fi. fehérnemű

a legjobb minőségben és olcsó áron

Klein Jenőnél

Novisad, V. i. i. Bečkerek, Senta

— Suzanne Lenglen visszavonul a tenisztől. Párisból jelentik: Suzanne Lenglen, a franciák volt teniszvilágbajnoknője egy interjúban kijelentette, hogy többé sem mint amatőr, sem mint professzionista játékos nem szándékozik szerepelni s teljesen visszavonul a teniszversenyektől. A hír nagy feltűnést keltett.

— **Ingyentelket kér a szubotícai nyomdászegyesület nyomdászotthon építésére.** A szubotícai nyomdászotthon építésére. A nyomdászegyesület nemrégben beadványt intézett a szubotícai városi tanácshoz, amelyben kérte, hogy a városi tanács adjon ingyen telket az egyesületnek egy nyomdászotthon felépítésére. A nyomdászok vezetői megjelentek Sztípics Károly dr. polgármesternél és Jurics Márkó nemzetgyűlési képviselőnél, akik jóakaratu támogatást ígértek. A városi pártok hasonlóképpen megígérték, hogy a nyomdászok kérelmét támogatni fogják. A nyomdászotthont a Trumbiceva utcában a katonai zenede épülete mellett levő füres telken építenék fel. A nyomdászegyesület kérelmét a polgármester a hétfői közgyűlés napirendjére tűzte.

— **Lopásért ötévi börtön.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szerdán ítélkezett Pekár Sámuel noviszadi kömüves bűnyűgyében. Pekár Laticies Cirga noviszadi papucsostól 40 pár papucsot lopott el, később pedig Martjics György piaci árusnál követett el lopást. A törvényszék a vádlottat, aki különböző bűncselekményekért huszonhárom évet töltött börtönben, ötévi börtönre ítélte.

— **Rendkívüli városi közgyűlés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A város tanácsa szerdán délután hat órakor dr. Borota Braniszlav polgármester elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés tárgysorozatán egyetlen pont szerepelt: a városi zárszámadások tárgyalása. A közgyűlés a beterjesztett zárszámadásokat elfogadta.

Három film-csillag:

Várkonyi Mihály Jozsef Schildkraut
Yetta Goudal
az „Árulásban“

— **Tíz napi fogház az aljegyző bántalmazásáért.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék dr. Masirevics-tanácsa szerdán tárgyalta Asztalos István csónopljai gazda bűnyűgyét. Asztalost az ügyészség hatóság elleni erőszak vétségével vádolta, mert 1926 május 2-ikán tettleg inzultálta Eimann Károly aljegyzőt, majd az aljegyző segítségére siető Reiminger Koszta rendőrfelügyelőt támadta meg és dulakodás közben ruháját letépte. Asztalos a tárgyaláson azzal védekezett, hogy az aljegyző üldözte. A bíróság bűnösnek mondta ki Asztalost és tíz napi fogházra ítélte, az ítélet végrehajtását azonban felfüggesztette. Az ítélet jogerős.

— **Gyűjtse pénzét a Spionra, mert jön a Lifikába!**

— **Elárverezik a bűnjelöket a szubotícai ügyészségen.** A szubotícai államügyészség fogházában szeptember 25-én és 26-án árverést tartanak, amelyen az államügyészség elárverezzi a régi bűnjelöket, különböző fegyvereket, késeket, ruhákat és más tárgyakat. Az árverés mindkét nap délelőtt tíz órakor kezdődik a fogház igazgatói szobájában.

— **Akinek egy hétezer fontos nyakék — csekélység.** Liverpoolból jelentik: Liverpoolban elfogtak egy nevelőnőt, aki hétezer font értékű gyöngysort lopott egy párisi nőtől, amikor az Angliában tartózkodott. A gazdag francia hölgy azóta már hazatért Párisba. Az angol hatóságok felszólítást küldtek neki, hogy mint főmagánvádló jelenjék meg Liverpoolban, mert különben az angol törvények értelmében nem lehet eljárni a tolvaj ellen. A párisi hölgy néhány heti hallgatás után levelet írt Liverpoolba, amelyben kijelenté, hogy egyelőre nem ér rá Angliába menni és különben is az egész ügy olyan csekélység, hogy emiatt nem akarja magát egy hosszabb utazás fáradságainak kitenni. Ezek után a tolvaj nevelőnőt természetesen szabadlábra helyezték.

... levek ik a keresztről a hét sebből vérző testet s a fájdalmas anya ölében tartja holt fiát ...

KRISZTUS
csütőtől vasárnapig a Lifikában
Előadások kezdete naponta 4, 6 és fél 9 órakor

Törtec

Rudics-uccai fióküzletében folyk a nyereményszámok kiosztása. A Rudics-uccai Korhec-üzletben vasárnap óta minden tíz dinár vétel után egy nyereményszámot adnak. A számok tulajdonosai között ötven nyereménytárgyat sorsolnak ki. Főnyeremény egy fejős tehén barjuval, 2. nyeremény egy száz kilón felüli sertés, 3. nyeremény három malac, 4. egy prágai sonka, 5. egy rud téli szálami. A többi nyeremény különböző hentesáru különlegesség, a Korhec-gyár elsőrangú készítményei. Mindenki saját érdekében Korhec-nél vásároljon, ahol állandóan friss és kitűnő árut kap a legolcsóbban, azonkívül több ezer dinár értékű ajándéktárgyat nyerhet. Huzás október 16-ikán.

— **Kegyszerrelkel szőlőmoskodott egy templomfelszerelési cég utazója.** Noviszadról jelentik: Gern Antal szombori kereskedelmi utazó, aki a ljubianai Niskluda templomfelszerelés cégénél volt alkalmazásban, a cég és a vevők kárára sorozatos szélhámosságokat követett el. Gern templomi kelyheket zálogított el egy noviszadi és egy szremszkarlovcei vendéglősnél és a neki javítás végett átadott helyeket is elzárlogította. Ezenkívül megbízó cégét is súlyosan megkárosította azzal, hogy kisebb-nagyobb összegeket vett fel különböző megbízásokért és a pénzzel nem számolt el. A noviszadi törvényszék a szélhámos utazót szerdán kétévi börtönre ítélte. Gern Antal az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

— **Az elkeseredett alfizetők mezteltek az adóvégrehajtót.** Előre becsújtjuk, nem mifélek történt, — úgy látszik, máshol is nagy az elkeseredés a szigorú adóbehajtások miatt. A hollandi Uj-Guinéából érkező jelentés szerint a bennszülöttek már régóta nagyon el voltak keseredve a szigorú adóbehajtások miatt. A minaboeni kerület két adóvégrehajtóját hivatásuk teljesítése közben az adóhátralékos pápuák elfogták, néhány pillanat alatt mindkettő darabokra tépték és felfalták. A lakoma után megnyugodva tértek vissza kunyhóikba abban a reményben, hogy falujukba többé nem teszi be a lábát a végrehajtó.

A Városi Mozi nagy slágere:

„Árulás“ vagy
„A marokkói kémnő“
Ragyogó kiállítás, lebilincselő tartalom

— **Eltemette amputált lábát.** Budapestről jelentik: Különös »temetés« színhelye volt minap a farkasréti zsidótemető. A »halottat« nem tették koporsóba, nem mondtak fölötte halottas imát, gyászoló közönség sem kísérté ki a sírhoz. Az évezredek zsidó temetői szertartásokkal ellentétben, csomagolópapírba csavaráva földelték el a »halottat« egy budai kereskedő feleségét következtében amputált lábát. Érdekes magyarázata van az egyes testrészek külön eltemetésének. Az orvostudomány most igyekszik biológiai vizsgálódásait bizonyítani, hogy a test szövetei az ugynevezett halál után is tovább élnek. A zsidó felfogás már kétezer év előtt elfogadta ezt a megállapítást, már kétezer év előtt külön életet tulajdonított a test minden egyes tagjának. Ha tehát valaki elvesztette testének valamelyik tagját, akkor azt már az ókorban is külön halottnak tekintették és mint ilyent temették el. A farkasréti temető azért adott helyet a kereskedő amputált lábának, mert a kereskedő már régebben sírhelyet vásárolt magának ott. A lábát természetesen minden szertartás mellőzésével, egyedül a temető gondnokának jelenlétében ásták el a földre.

— **A szombori járásban tovább névvegyelemeznek.** Szomborból jelentik: A szombori kerületi német párt vezetősége nevében Jaisl Henrik elnök szerdán beadvánnyal fordult Teofanovics Emil kerületi tanfelügyelőhöz, akinek panaszt tesz arról, hogy egyes községek iskoláigazgatói nem respektálják a közoktatásügyi miniszter rendelkezését és nem tesznek eleget a szülők kívánságának gyermekeik iskolába való felvételénél. Az iskoláigazgatók azzal utasítják el a szülőket, hogy a tanfelügyelői hivatal semmiféle rendelkezést nem közölt velük, tehát a gyerekeket nem irhatják be a német tagozatra. Noviszalon 24. Monostoron 20. Sztari-Vrbászon 2 német fiút nem vettek fel a német iskolába. Teofanovics tanfelügyelő megígérte, hogy a panaszokat orvosolni fogja.

Nem arcon verejtékével, hanem a modern tudomány felhasználásával újrendszerű mosószerrel kell a fehérnemű mosását végezni. Mossuk a fehérneműt mosás nélkül! Radion, ez az új mosószer egyedül mos. Vegyen még ma egy próbacsomagot.

— **Jovánovics Lunét meglátogatta a fogházban választókerületének küldöttsége.** Beogradból jelentik: Jovánovics Dragoljub-Lune képviselőt, akit — mint ismeretes — a június 20-iki parlamenti gyilkosságban való bűnrészesség vádjára vizsgálati fogságba helyeztek, szerdán délelőtt választókerületének egy nagyobb küldöttsége látogatta meg. A letartóztatott képviselő Milutinovics vizsgálóbíró jelenlétében hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival és kijelentette előttük, hogy bizik gyors kiszabadulásában.

— **A hűtlen asszony bosszúja.** Brüsszelből jelentik: Legrand vegyész mérnök házában megdöbbentő családi dráma játszódott le. A 32 éves mérnök hivatából jött haza s amikor a dohányzóba lépett, ott találta feleségét, aki éppen telefonált. Megkérdezte az asszonyt, hogy kivel beszél, mire az indulatosan válaszolt. Legrand erre a telefonhoz ugrott, kikapta az egyik kagylót az asszony kezéből és füléhez illesztette. Néhány pillanatnyi hallgatás után tisztában volt vele, hogy a felesége azzal a férfivel beszél, akivel megesalja. Éppen akart valamit mondani, amikor a tettenért asszony a férje halántékához illesztette a revolver esővét s elsütötte. Legrand azonnal meghalt. Az asszony a rendőrségre ment, ahol elbeszélte, mi történt. A mérnököt nyomban letartóztatták.

— **Szubotíca város nem akarja az állami adókat behajtani.** A szubotícai városi tanács azzal a tervvel foglalkozik, hogy a jövő év január elsejétől kezdve nem vállalja az állami adók behajtását és azt a pénzügyigazgatóság hatáskörébe utalja. Erre különösen az adott okot, hogy az államkincstár 1918 óta semmiféle honoráriumot nem ad a városnak az állami adóbehajtások körül kifejtett munkájáért, úgyhogy a városnak nagyobb tisztviselői kárt kel tartani, s ennek következtében évenként többszáz ezer dinárt ráfizet. A szubotícai pénzügyigazgatóság hasonló felterjesztést intézett a pénzügyminisztériumhoz és a felterjesztésében azt a javaslatot teszi, hogy az új adótörvény alapján január elsejétől ne a városi adóhivatal, hanem a pénzügyigazgatóság hajtja be az állami adókat, mert a városi adóhivatal a befizetések tekintetében igen rossz eredményeket mutatott fel. A város részéről ezirányban még nem történtek hivatalos lépések, de kétségtelen, hogy miután a két fél kívánsága egyezik, a pénzügyminisztérium jóvá fogja hagyni a pénzügyigazgatóság javaslatát és január elsejétől kezdve a pénzügyigazgatóság fogja behajtani az állami adókat.

Markovics János kiváló cigányzenekara a napokban kezd meg esténként hangversenyét a *Bárdny-kévéházban*.

— **Villamos és teherkocsi karambolja Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Szerdán este fél hat óra körül a Koszta Lazics és a Vasut-ucca sarkán egy megrakott teherkocsi összeütközött egy villamossal. A karambol következtében a teherkocsi pozdoriává tört, de emberéletben nem esett kár.

Siessen jegyét bebiztosítani a nagy Várkonyi világslágerhez

az „Árulás“
a Városi Mozi csütörtöki programjához

— **Ujabb harcok Kínában.** Londonból jelentik: Észak-Kínában a legutóbbi napokban komoly harcok folytak a Mukden-csapatok és a Santung-haderők maradványai között. A Mukden-csapatok vereséget szenvedtek s veszteségük többszáz halott és több ezer sebesült. A Times jelentése szerint lehetséges, hogy a Mukden-sereg egy része átpártolt Csang-Csun-Csanghoz.

— **Fogászati műtermemot Noviszadon, a Duna-uccából folyó évi szeptember 1-től áthelyeztem a r. k. hitközség épületébe Kr. Petra ul. 30. I. emelet (Villamos megálló). Telefon 21—34. Pászthy dentiszt.**

— **Hétmillió frankkal eltűnt egy brüsszeli pénzbeszedő.** Brüsszelből jelentik: Az egyik legnagyobb úriüzleti gabona-cég argentinai származású pénzbeszedője egy brüsszeli banknál több mint hét millió frankról szóló csekket váltott be s azóta eltűnt. A rendőrség a rejtélyes eltűnés ügyében nagy apparátussal indította meg a nyomozást.

— **NE FELEJTSE EL, hogy Korhec Rudics-uccai üzletében szerencseszámot osztanak!**

— **Egy lengyel vallásos szekta orgiái.** Varsóból jelentik: Az ősrégi lengyel püspöki székhelyen Plockban, a Visztula mellett most kezdődött egy szenzációs bűnpör tárgyalása, amely már egy év óta foglalkoztatja Lengyelország közvéleményét. A vádlottak a Marjawiták, egy vallásos szekta fanatikus tagjai, akiknek Plock környékén kolostoruk és apácázárdájuk van. Ez a szekta husz év előtt alakult, egy vakbuzgó, de valószínűleg nem épelméjű vagyonos asszony alapította, aki azt hirdette, hogy nemcsak benső lelki közösségben, hanem földi szerelmekben egyesült Krisztussal. Az évek során a szekta, amely különvált az egyháztól, egyre több követőt szerzett s kolostort és zárdát épített. A lengyel katolikus pápáság hívta fel a hatóságok figyelmét a titkos szektára. A rendőrség behatolt a zárdába a Marjawiták egy nagy ünnepe és meggyőződött róla, hogy istentisztelet ürügye alatt a legvadabb orgiákat rendezték, amelyekre a fanatikusok kiskorú leányaikat is elvitték. A fővádlott Kowalszki »püspök« s vele együtt a vádlottak padjára kerültek a kolostor szerzetesei és a zárdá apácái. A tanúk száma száznál is több s így előreláthatólag két hétig is eltart, míg ítéletre kerül a sor. A tárgyalás zárt ajtók mögött folyik.

— Uj falu alakult Délszerbiában. Prizrenből jelentik: Prizrentől nyolc kilométer távolságra néhány nappal ezelőtt új falu keletkezett. Az agrárreform-minisztérium ötven családot telepített le egy termékeny földrészen és minden családnak házat és gazdasági épületeket, valamint a családtagok számának arányában öt-tizenhét hektár termőföldet bocsájított a rendelkezésére. A telepesek már meg is kezdték a beköltözést a lakásokba és Nova Sumadia néven termelőszövetkezetbe is tömörültek. Ez a szövetkezet fog gondoskodni a termelt gabona megfelelő értékesítéséről. A község már bírót is választott, míg a lakosok közigazgatási ügyeit a prizreni hatóságok fogják intézni.

Dr. Klein Endre szülész és nőgyógyász rendelését új lakásán, Zrinjski trg 11. megkezdte. Fogad privát betegeket délelőtt fél 9—10-ig, délután fél 4—5-ig. Telefon 236.

— Kórházat épít a dunamelléki tartomány. Vrsacról jelentik: A dunamelléki tartomány választmánya, mint ismeretes, nyilvános pályázatot írt ki a Szmederevön építendő tartományi kórház épületeinek terveire. A pályázat határideje most járt le és a tartomány építési bizottsága úgy határozott, hogy Toks Vilmos és Szabovljevic Bosa vrsaci, valamint Putnik Pero beogradi mérnökök pályaműveit fogadja el kivételre. A kórház építési költségeire a tartomány ötmillió dinárt irányzott elő.

Löwenberger Dezső címfestő Noviszad tizennégy napi külföldi tanulmányutra utazott.

— Sztarakanizsán nem kézbesítik a leveleket. (Panaszos levél.) A sztarakanizsai postán már évtizedek óta két levélhordó teljesít szolgálatot, akiket pár héttel ezelőtt elbocsátottak állásukból. A két kipróbált és a helyi viszonyokkal ismerős ember helyett egy új postást vettek fel, aki természetesen nem tudja egyedül elvégezni a dolgát és így a beérkezett levelek néha hetekig hevernek kézbesítetlenül a postán. Az egyes cégeknek és vállalatoknak ez kiszámíthatatlan károkat okoz. Tisztelettel: egy sztarakanizsai olvasó.

Számos női hajnál a természetes »Ferenc József« keserűviz használata végtelen, nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatása Ferenc József vizet különösen a szülészeti osztályon a legjobb sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban, valamint fűszerüzletekben.

FILM

Krisztus

A Lifka-Mozl új filmje

Azok közül a filmek közül, amelyek a Megváltó életéből dolgoznak fel epizódokat többé-kevésbé valóságosan, különösen tetszésre tarthat igényt az az olasz Krisztuslegenda, amely csütörtöktől kezdődőleg tölti be a Lifka-mozsi műsorát.

A Roma-Cinema gyár Krisztusa a rengeteg, meddő monumentalitásba fulladt Megváltó filmmel ellentétben nem a költséges és — tegyük hozzá — sokszor fárasztóan unalmas tömegjelenetekre alapozza a siker épületét, hanem a játék, a rendezés és a szűz pompás triójával indul harcha a tetszésért.

A film Krisztus életét, megfeszítését és feltámadását eleveníti meg a mozivászon lehetőségeinek ésszerű felhasználásával. A Megváltó misztikumba vesző, légszerű alakja Amletto Novelliben egy nagyon tehetséges, jóarcu olasz művészen talált megszemélyesítőre, de a többi szerepek is elsőrangú színészek kezeiben vannak. Külön érdekessége a filmnek a világhírű Krisztusfestmények alapján megrendezett nagyszerű jelenetek. A Krisztus bizonyára tetszeni fog a szubotici mozipublikumnak. (—)

Árulás

A Városi-Mozl új filmje

Adáz harc folyik a franciák és az arabok között Marokkóban. Az arab sejk sorozatos vereséget szenved Gautsertől, a francia csapat vezérével, mire cselhez folyamodik. Unokáját rábeszéli, hogy menjen férjhez a franciához és tudja meg tőle a hadititkot. A házasság létrejön, de a fiatal férjnek repülőgépen sürgősen Párisba kell utazni. A gyönyörű arab asszony hajón követi férjét és ott megismerkedik egy hegedűművész-szel és forró szerelem lángol fel lelkükben. Az asszony csak Párisban tudja meg, hogy szerelmese és férje testvérek.

Itt kezdődnek a bonyodalmak és izgalmas felvonásokon át komoly tragédiává dagad a két férfi egy nő esete. A gyönyörű arab nő elárulja férjét, a gyanu azonban a tiszt öccsére hárul, akit saját bátyja ítéli halálra. Az utolsó percben az asszony beismeri bűnét és mint árulót kivégzik.

Ebben az izgalmasan érdekes filmben Várkonyi Mihály, Joseph Schildkraut és Jetta Goudat játsszák a főszerepet. A filmet a szubotici Városi mozi mutatja be.

SZINHÁZ

Cirkusz a színház körül

Tökés Anna kontra Titkos Ilona

Budapest, szeptember hó.

Az Égő szoknya sikere egyesapásra Budapest kedvencévé avatta az Egyed-darab hősnőjét, a ragyogóan szép, fiatal és temperamentumos Tökés Annát. Illetve inkább fordítva mondhatnánk: Tökés Anna szédületes játéka, tehetsége, mindenkit magával sodró művészete sikert csinált az Égő szoknyából. Ma Tökés divat van Pesten, rövidesen forgalomba kerülnek majd a Tökés-hasszorítók, fog és cipőpaszták, bokavédők és fütyülők. Elegáns róla beszélni és részletezni a bájait. Elegáns megkérdezni a kávéházban az asztaltársról:

— Mit szólsz az Annushoz?

Ilyenkor szótlanul az összecsuicsorított ajakhoz kell érinteni az ugyancsak összecsuicsorított öt ujjukat és cuppantanl a gyönyörűségétől:

— Cuki!

És Tökés e percben bizonyára csuklik.

Egész nap más dolga sincs, mint csuklani.

»Mehalt a király, éljen a király!« — ezt üvöltik az intimpisták. A király azonban nem halt meg, esze ágában sincs levonulni a színről, de Pesten ez így szokás, ha új csillag tűnik fel a láthatáron, elteszik a láb alól a régit. Lesaktolják. Nincs borzalmasabb valami, mint megunt primadonnának lenni. A lassu tűzőn való pírítás, a spanyoleszima, a kerékhetörés mind angyali dolgok ehhez a kivégzéshez képest. Elsősorban természetesen a jóbarátok hívják fel a közönség figyelmét arra, hogy a primadonna már nem a régi, illetve nagyon is régi, anyaszerepeket kéne neki adni, ha már mindenáron ragaszkodik a színpadhoz. De tünjön el! De tünjön el, mert két dudás nem férhet meg egy csárdában.

Előre látható volt, hogy Tökés Anna sikerének is megissza valaki a levét. És ez nem lehetett más mint Titkos Ilona.

A kést már a torkára tették.

Az Égő szoknya premierjén Titkos is megjelent. Az első felvonás alatt még teljes létszámú vezérekkel, talpnyalókkal, udvarlókkel, kisebb-nagyobb hollygokkal és tisztelőkkel körítve. Mikor lehullt a függöny és a közönség eszeveszetten hívta, követelte a lámpák elé a hoszorkányos Tökés Annát, a vezérek a felére olvadt. Egyiknek a feje fájdukt meg hirtelen, a másikat haldokolt az anyósa, stb. és megloptak szépen libasorban. Mint a vad, ha hullászagot érez. Mikor a második felvonás után végleg eldőlt az ütközet és Tökés Anna a diadalmas, a publikum nyakára tette selyemcipellős lábát, a Titkos-páholyból mindenki elszállingózott. A művésznő egyedül maradt a hatszemélyes loheban.

Az egész világ egy falu.

De ennek a világalunak legfélcsegőbb, legvidéki negyede Budapest. Másnap már akadtak jól értesültek, akik tudni vélték, hogy Titkos eljött az irigységtől és a páholyvitogatók térítették ismét eszméltre. Hogy Titkos megivott egy porció veronált hogy a Dunába ugrott zsebében száz arannyal, hogy visszavonult a paksi zárdába. Mert Pesten mindent tudnak az emberek.

— Visszaadta a szerepeit a Magyar színháznak és a Vigszínháznak — mesélték az intím-Simonok.

Mint a ragály, úgy terjedt a rémhír. Csak Titkos nem hallott még róla semmit. Nem akadt hátor, aki a fülébe sugja. Űzőbe vették, akár Fedákot, amikor egy napon rájöttek, hogy a felejthetetlen Bob herceg öreg. De Fedák uira és újra feltámadt, nem hagyta víz alá nyomni magát, akár berlini kolleginája, a hatvanesztendő Fritzi Massary, aki ma is bakfisszerepeket játszik, csitriket megszegyenítő frissességgel. Valószínű, hogy Tökés Annának sincs invére ez a hajsza, de nem segíthet, ebből már közügy lett. A közönség két frontra bomlott, Tökés pártira és Titkos pártira, utóbbiak azonban lényegesen kevesebben vannak. Az emberek a saját multjukon állanak most boszszut, az emberek örülnek, hogy leránthatnak valakit, hogy kellemetlenkedhetnek a tegnapi ideálnak, hogy ezuttal ők helyezhetnek valakit hélistára.

Az egésznek csak Egyed Zoltán látja hasznát. Beszélnek az Égő szoknyáról. És mivel csak a Magyarban látható, megnézik. Nem a darabot. Tökés Annát.

(más.)

A berlini szimfonikus zenekar noviszadi vendéglátéka. Noviszadról jelentik: A noviszadi közönségnek kedd este felejthetetlen zenei élvezetben volt része. A berlini szimfonikus zenekar a Szloboda nagytermében rendezte hangversenyét, mely alkalomból a terem zsufolásig megtelt. A nyolcvantagu zenekart dr. Kunwald Ernő, berlini zenekari főigazgató vezényelte. Dr. Kunwald sok éven át Amerika több helyén nagy sikerrel szerepelt, majd a háboru után visszatért hazájába

és újjászervezte Európa egyik legelőkelőbb szimfonikus zenekarát. A zenekart dirigáló dr. Kunwaldnak teljesen egyéni stílusa van. A zenekar minden egyes tagja izig-veig művész. A vonások megleghangu, nagyszerű játéka és a fuvások precizitása a pianótól a forteig abszolút tökéletes. A műsoron Wagner, Csajkovszky és Beethoven szerzeményei szerepeltek és minden szám lebilincselte a hálás hallgatóságot, amely frenetikus tapsokban nyilvánította tetszését. A hosszú műsor belenyult a késő éjszakai órákba, de a közönség mindvégig visszafojtott lélekzettel élvezte a nagyszerű muzsikát. A berlini művészek szerdán Beogradban hangversenyeztek, onnan Zagrebba, majd Ljubljanába mennek.

SPORT

A JNS elhalasztotta a szövetségi serlegmérkőzéseket

Zagrebban nem látják biztosítottak a mérkőzések anyagi sikerét

A jugoszláv futballsport legértékesebb trofeája volt az a serleg, amelyet Öfelsége Alekszandar király ajándékozott a labdarugó szövetségnek. Ezért a serlegért öt éven keresztül küzdöttek az egyes alszövetségek és amidőn két év előtt a zagrebi alszövetség véglegesen megszerezte a serleget, a JNS gondoskodott arról, hogy az alszövetségek válogatott csapatainak mérkőzései ne érjenek véget és a királyi serleg helyett szövetségi vándordíjat tüzött ki. Az új serlegért folytatott küzdelem azonban már nem hozták meg a várt sikert, különösen pedig az anyagi tekintetben vált egyre nehezebbé az alszövetségek közötti válogatott mérkőzések lebonyolítása. Az idén már kétszer el kellett halasztani a szövetségi serlegmérkőzéseket és azoknak első fordulóját legutóbb szeptember 23-ra tüzték ki.

Először Zagrebból érkezett hír, hogy az ottani alszövetség vissza akar lépni a serlegmérkőzésektől, amire az adott okot, hogy Szplit válogatott csapatát kellett volna fogadnia és félt a ráfizetéstől. Zagreb után Szubotica határozott úgy, hogy lemondja a Ljubljana elleni mérkőzést, mert az biztos ráfizetéssel fenyeget és a két alszövetség visszalépésével teljesen illuzóriussá vált volna a serlegmérkőzések megrendezése. A szubotici alszövetség épen kedden döntött, úgy hogy nem vesz részt a serlegmérkőzéseken, de a JNS még mielőtt értesült volna a lemondásról, keddi esti ülésén maga is jónak látta a nem sok jót ígérő mérkőzések levételét a napirendről.

Mint Zagrebból jelentik: a JNS igazgatótanácsa e heti ülésén foglalkozott a küszöbön álló serlegmérkőzések kérdésével és úgy döntött, hogy miután a sportkörökben kevés érdeklődés mutatkozik a mérkőzések iránt, a jelenlegi időt nem tartja alkalmasnak azoknak lebonyolítására. A szövetség nem ejtette el véglegesen a serlegmérkőzések tervét, hanem úgy határozott, hogy azoknak időpontját kedvezőbb alkalommal fogja kijelölni. Ebből a határozatból mindenesetre kiténik az, hogy az ideai szezenban nem kerül sor a szövetségi serlegmérkőzések lebonyolítására.

Két szubotici sportegylet fuziója. A szubotici pincérek sportegyesülete, a másodosztályú Konobarski AC vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen kimondták az egyesület fuzióját az ifjúsági VII. kör AC-vel. A fuziónál az egyesület Konobarski VII. krugski AC nevet vette fel és megválasztotta az új vezetőseget.

ARAD

Aradi TE—Dusan Silni (Vrsac) 4:1 (0:0). A jóképességű vrsaci csapat aradi vendégszereplése alkalmával jó benyomást keltett. A Dusan Silni egészen a félidő végéig uralta a mezőnyt, de sorozatos támadásait nem kísérte szerencse. Szünet után a vrsaciak visszaster és az állóképesebb aradi csapat gyors egymásutánban négy gólt ért el. A Dusan Silni becsületgőlját a féldő vége felé érte el.

Jugoszláv sportegylet az angol flotta vendége. Az angol flotta egy különítménye most az Adrián időzik Gruž környékén. Az angol admirális vasárnap vendégül látta a »Jug« nevű dubrovnikai sportegyletet. Ezenalkommal az angol legénység részvételével többféle sportversenyt rendeztek. Az uszóversenyt a »Jug« egyik versenyzője Samordžics nyerte meg, akinek az angol admirális értékes serleget ajándékozott.

POMPADOUR CREM

és az összes Pompadour készítmények töltő és expediáló állomása Pappné elöltözése folytán
Mr. J. Richter, Subotica
Szt. Teréz városi gyógyszerár, Jelačićeva ul. 9,
Telefon 58)

Zagrebi lerakat: EMMA salonban Ilica 12.
Vel.-Kikindán: POMPADOUR salonban kapható

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Tíz milliót irt le az agrárreformminiszter az agrárszövetség adósságaiból

A bácskai és szerémségi agrárszövetség közgyűlése Szuboticán

A bácskai és szerémségi agrárszövetkezetek Noviszadon székülő szövetsége vasárnap, a hó 23-án Szuboticán, a városháza dísztermében tartja meg ezidei évi rendes közgyűlését.

Amikor 1919—1920-ban az agrárreformot Jugoszláviában intenzíve kezdték keresztülvinni, az agrárreformminisztérium utasította az összes agrárérdekelteket, hogy szövetkezetekbe tömörüljenek. Az agrárérdekeltek eleget tettek a felszólításnak és 1921-ben megalakították az első agrárszövetkezeteket, amelyek az államtól némi kölcsönöket kaptak.

1922. május 20-ikán lépett életbe az agrárszövetkezetek megalakításáról szóló törvény és ugyanakkor került tető alá az állami kamatmentes kölcsönről szóló törvény is. A szövetkezetek közvetlen érintkezést tartottak fenn az agrárreformminisztériummal, de a szövetkezetek a nehézkes adminisztráció miatt nem tudtak nagyobb eredményeket felmutatni. 1923-ban alakult meg Noviszadon a bácskai és a szerémségi agrárszövetkezetek szövetsége, amely átvette az egész szövetkezeti élet irányítását és az agrárminisztériummal egyetértve irányítja a telepítések kérdését.

A szövetség, mely most tartja Szuboticán ötödik évi rendes közgyűlését, jelentésében érdekes visszaillantást vet a szövetség első öt éves működésére.

A szövetségnek 1927. december 31-ikén 129 szövetkezet volt a tagja. Ezeknek taglétszáma összesen 12.185 család és 67.460 hold földjük van, amelyből 8.400 hold saját tulajdon, míg 59.000 hold az agrárreformminisztérium által kiutalt föld. A szövetség tagjainak birtokában 10.500 ló, 6.500 szárvasmarha, 12.000 juh és 21.000 sertés van, 9.800 tagnak saját háza van, míg a szövetség 1927. december 31-ig saját eszközeiből 4.692 új házat épített és ezeken kívül a Vöröskereszt egyesület a szövetség 640 tagjának épített házat, úgyhogy a szövetség tagjainak összesen 5.352

új házuk van. Ezek az épületek a Bácskában és Szerémségben létesültek, a szövetség hathatós támogatásával 1890 olyan telepes és helyi érdekelt van, akik saját eszközeikből építettek házakat. A szövetség a házak építésére kiutalt 13 milliót, más célokra 4,5 milliót. A szövetség az agrárreformminisztériumtól 17.187.923,79 dinárt kapott, mint állami kamatmentes kölcsönt, amely után a szövetség és így a tagok 2 százalékos kamatot fizetnek az államnak.

Az 1927—1928. évi pénzügyi törvény felhatalmazta az agrárreformminisztert a kölcsönök visszafizetésének rendezésére, arra való tekintettel, hogy akkor, amikor az agrárérdekeltek a kölcsönt megkapják, 100 dinár 6 svájci frank volt, míg most 9,12 svájci frank. Hogy a telepesek és agrárérdekeltek vissza tudják fizetni a kölcsönöket, az agrárminisztérium az említett felhatalmazás alapján 40—50 százalékos leírás a követeléséből. Ezenfelül az agrárreformminisztérium a fennmaradt összeg 15 százalékat bonifikálta a noviszadi agrárszövetségnek. Ez az összeg 1.194.501,50 dinárt tesz ki. Az agrárreformminisztérium a noviszadi szövetségnek a leírások eszközölése után 7.900.136,37 dinárral van érdekelve, vagyis közel 10 millió dinárt irt le.

1928-ban a szövetség a veteráni telepeken (Futak) vak hadirokkantak részére, 34 család számára házakat épített és azokat ingyen adta át a rokkantoknak. Most épül 375 ház, amelynek fa és cserépszükségletét most szállítja a szövetség, ezeket is agrárérdekeltek és telepesek kapják.

A szövetség 1923-ban alakult, igazgatója Glavina Marín, aki egyike a legélményesebb szakértőknek, előnöke dr. Maletin Markó, a Matice Szrpszka főtitkára, aki 1924. óta közbizalom folytán áll a szövetség élén. A szövetség jogtanácsosa ifjabb dr. Hadzsi Koszta.

tárgyi körülmények folytán bizonyos pongyolaság uralkodott a letartóztatásoknál úgy, mint a szabadlábrahelyezéseknél. Sok büncselekmény évekig büntetlen maradt, az ítélet elvesztette aktualitását és ezért olykor céltalannak és igazságtalannak tűnt fel.

A becsület védelmének esetlegessége a becsület értékét vitássá tette vagy önbíráskodásra vezetett. Szuboticán például évekig nem tárgyaltak becsület-sértési és rágalmozási ügyeket és voltak évek, amikor Topolán volt becsület, Szuboticán nem volt, — a bíróságok működése szerint.

A korrupcióval kapcsolatos büntetések — kezdetben — nem voltak eléggé meggyőzőek, a hivatali visszaélések enyhe, sokszor megértő elbírálása csökkentette a hatóságok, bíróságok iránti tisztetletet és az állam, mint legfőbb etikai szervezet megbecsülését. Akceptáltatta azt a belső érzést, hogy a jog helyébe az erőszak lépett.

A felsorolás nem teljes, de illusztrálja azt a pszichózist, amelyben a morális értékelés csökkenése megkezdődött. Ezt fokozta az, hogy sok helyen sok pozícióba olyan köztisztviselők kerültek, akiknek amorális vagy immorális felfogása, kétes előlete destruálta a tekintélyek szükségesszerű tiszteletét és az ezzel kapcsolatos morális tényezőket. Erre nemrég — ha jól emlékszem — a jelenlegi agrárminiszter mutatott rá.

A magánjogi felelősségérzet ingadozása, az adós teljesítő készségének megszűnése, a hitelező iránti formális gyűlölködés, a hitelélet leromlása a jog és erkölcs egymásközi viszonyának más kialakulásában találja eredetét.

Az adós nemcsak ellenséget lát a hitelezőben, hanem még ez előtt bizonyos mértékben jótevőnek tekintette és a tüke önkéntelen tiszteletével fogva csaknem püdesztálra helyezte, addig most átment a köztudatba a hitelezőnek is csökkenő morálitása és az ebből származó lekicsinyölése és megvetése. A tömegpsziché nem felel meg a havi négy-hat százalékos kamatoknak, a tönkretételig hajszoló kiméletlenséget és minden hitelezőt általánosít és azonosít az uzsorással. Ugy érzi: joga van ellene nemfizetéssel védekezni. Ennek a pszichózisnak sok érdekes példáját nincs módomban itt reprodukálni.

Az adós helyzete azonban főleg a bíráskodás sajátos körülményei következtében módosult. A bíróságok megszervezésének kezdetbeni nehézségei, a folytonos változások, az el nem háriható nehézségek és hiányosságok elősegítették az adós moralitásának gyengülését. A nem fizetés jogszerűtlenségét a jogszerűség érzésével itatták át.

A per hihetetlenül lassan indult és százféle akadály gördült befejezésének útjába. A bíróságoknál mutatózó nehézségek, folyton fokozódó hátralékok, állandó személy-változások, a különböző jogterületről átkerült bírák első tájékozatlansága és az ezzel járó jogbizonytalanság alig voltak elkerülhetők. Ma is van még a Vajdaságban bíróság, amelynek hat hónap alatt sem tűzik ki a pert első tárgyalásra és minden bíróságnál vannak öt-hat éves befejezetlen perek. Volt olyan idő, amikor elég volt a váltó ellen beadott kifogás ahhoz, hogy a hiteléletnek ez a szent papírja három-négy évig ne legyen ellátva bírói szankcióval. Az ügyvédek kitanították az alperes adókat arra, hogy védekezés esetén évekig nem kell fizetniük és a perbeli kamat és költség mellett még mindig nagyon jól jönnek ki. Még a szolvens adós is, aki kétségtelenül tartozott, — igénybevette a bíráskodás lassúságában mutatózó előnyt.

Szemben a többi utódállamokkal: államunk az egyetlen, ahol a peres illetéket a per megindításával egyidejűleg le kell róni. Ez az illeték horribilis és számtalan kisebb egzisztenciának lehetetlenné teszi jogos követelése érvényesítését. A szegényebb hitelező vagy jogosult lassanként úgy érezte a demokratikus államban, hogy itt arisztokratikus bíráskodás folyik, a hitelügyletektől visszahúzódott, jogainak érvényesítésétől elállt. A szegénység bizonyítvány megszerzése illuzoriussá vált olyanoknak, akik rászorultak és akik a szegényjog nélkül pert nem indíthattak. A gazdag alperes sokszor kihasználta a szegény felperesnek e téren jelentkező nehézségeit.

A per végtelenül hosszú tartama alatt az adós számtalan esetben meghalt vagy csödbe ment. Halála előtt bizonyára azt érezte, hogy jó ebben az országban adósnak lenni.

Jog, erkölcs, közgazdaság

Irta: dr. Havas Emil

A Noviszadi Hitelező Védegylet fájdalmasan alapítja meg egyik legutóbbi jelentésében, hogy a relative jó termés ellenére sem lehet érezni a gazdasági viszonyok javulását és hogy a külföld mind jobban visszahúzódik Jugoszláviától.

Ezt a folyamatot évek óta fokozatosan érezzük és megközelítőleg megállapíthatjuk a jelenség okait is. A közgazdasági élet alapja a hitel, a hitel alapja a bizalom. A bizalom — világosan felismerhető tényezők hatásainál fogva — teljesen megrendült és a hitelező és adós egymásközi viszonyának leromlása miatt a hitel egészségesen ható likviditása a közgazdasági élet vérkeringésében elvesztette vitalitását.

A Védegylet a gazdasági viszonyokat elsősorban a hitelezők érdeke szempontjából nézi és főleg azokat a hatóerőket veszi figyelembe, amelyek a hitelezőnek a hitelezésre szóló dispozióját gyengítették meg. Az egész gazdasági élet válságának diagnózisánál azonban minden tünetet figyelembe kell venni. A gazdasági válság első forrása az ország gazdasági erőinek szervezetlensége. A második az állam belpolitikai viszályából származó bizonytalanság, amely az az állam hitelképességét csökkentti és idegen tőkék beözönlését lehetetlenné teszi.

Ezek az okok azonban csak az államgazdaság funkcionális zavarait idézték elő.

A magángazdálkodás beteges senyvedését a termelés rendszertelensége és a hitelviszonyok leromlása okozta. A hitelviszonyok leromlásának, a belső kereskedelem és ipar pangásának, a külföldi hitel megvonásának vagy redukálásának a generális kórokozón kívül speciális indítóokai is vannak.

A hitelélet alapja a hitelező és adós viszonyának morális szabályozottsága. A hitelező és adós viszonyának erkölcsi alapját pedig a hitelezőnek az a biztonságérzete képezi, hogy amennyiben az adós a kötelezettség teljesítésénél, erkölcsi kényszerét nem

őrzi, gyorsan, biztosan és hatásosan lép közbe a jog kikényszerítő ereje.

Az adósnál szükségszerű morális tényezők az utóbbi években éppen azért gyengültek meg, mert a jog kikényszerítő hatása nem mutatkozott úgy és olyan formában, ahogy és amily formában alkalmas lett volna arra, hogy az adós önértetét, kötelességérzetét ébren tartsa és növelje.

A jogviszonyok — helyesebben: az igazságszolgáltatási viszonyok — a szervezés nehézségeinél fogva bizonyos tekintetben úgy fejlődtek, hogy az adós helyzete kedvezményezetté vált a hitelezővel szemben.

Az igazi jogállam első és főfeladata a büntetőjogi és magánjogi felelősségérzet kifejlesztése, a jogi felelősség tekintet nélküli, gyors és lehetőleg igazságos megállapítása és a jogkövetkezmények példaadó eredményes alkalmazása.

Az utóbbi évek igazságszolgáltatása — a fennforogó nehézségek miatt — nem volt teljesen alkalmas ennek az eredménynek létrehozására.

Az emberek moralitása, etikai megfontolása, a jogi következmények állandó, spontán mérlegelése mindjobban csökkent. Az emberek nagy tömegének nem volt már racionális célkitűzése az erkölcsi kötelességteljesítés a jogi kényszer elkerülése végett.

Nagyon sok olyan tényező van, amelyek ezt a gyengülő lelkiismeretet létrehozták.

A becsületérzés általában devalválódott, a tisztesség nem ad olyan presztízst, a tisztességtelenség olyan társadalmi capitis deminuciót, mint azelőtt. A fogházviselt ember már nem az a belpoklos, akivel nem ülünk egy asztalhoz, de nem is az a sajnálatra méltó, determinált egyén, aki kitöltötte a büntetését és visszasegítendő a társadalomba.

Ennek elsősorban az az oka, hogy a bíróságok újraalakulásánál szükségszerűleg előállt személyi és

Az adósok közül számtalan a bírói foglalás alá vont tárgyakat elidegenítette. A megtorlás a legtöbb esetben késik vagy tul enyhe. Ilyen esetekben végtelenül fontos volna, hogy a példa statuálása gyorsan és kellő energiával következék be. A sikkasztó adósok szigorúan meg kellene bünhődni, hogy az adósoknak elmenjen a kedve hasonló eljárástól. Azonban ezek a deliktumok, amint általában a materiális büncselekmények túlyomó része, a bírói gyakorlatban enyhe elbírálásban részesülnek.

A lefoglalt tárgyak kiigénylése — hogy úgy mondjam — divattá vált és igen sokszor halljuk azt a közfelfogást, hogy igényper nem lehet elveszteni. Egészen érthetetlenül ugyan, de tényleg úgy van, hogy a bírói gyakorlat az igényperekben bizonyos gavallériára hajlamos. Régebben a bírói védelem ál-

talában az igénylő ellen volt a hitelező-foglatató javára. Ma sokszor megfordítva van.

Általában ezek a tényezők, amelyek a helyi hitelezőt, de különösen a külföldi tőke- és áruhitelt megriasztották és passzivitásba vitték.

Az állami rend és gazdasági életünk szanalása érdekében nyíltan rá kell mutatnunk arra, hogy a közép- és kelet-európai gazdasági válság általános vonatkozásain kívül nálunk a gazdasági élet speciális betegségi tünetei lokalizálódtak. A válság egyik leg-súlyosabb oka: a hitelélet megrendülése. A hitelélet ziláltságát az adósok csökkenő moralitása és kötelességérzete idézte elő: az adósoknak ezt az amorali-tását pedig alátámasztották azok a tényezők, amiket felhoztam. A gyógyulást is csak ezen a téren kell keresni.

MI UJSÁG A LLOYDBAN?

A szubotici Lloyd közleményei

Rovatvezető: PAVLOVICS MILOS titkár

Felhívjuk a Lloyd és a Felsőbácskai Gyárosok Szövetsége tisztait figyelmét, hogy összes közérdekű és őket érdeklő közleményeinket ebben a rovatban tesszük közzé.

Uj nemzetközi vasuti egyezmények

Folyó évi október hó elsején életbelép a személyek és podgyász szállítása, valamint az áruúvarozás tárgyában kötött nemzetközi vasuti egyezmény.

Mindkét egyezményt már lefordították szerb-horvát nyelvre és az érdekeltek megszerezhetik azokat a Nemzetközi Vasuti Szállítási Bizottság kiegészítő határozataival együtt.

A nemzetközi vasuti áruúvarozás jogalapja ama nemzetközi egyezmény, amelyet ebben a tárgyban 1890. évi október hó 14-ikén Bernben kötöttek.

Ez az egyezmény államszerződés, amely Ausztria-Magyarország, Belgium, Bulgária, Dánia, Németalföld, Olaszország, Luxemburg, Németország, Norvégia, Románia, Oroszország, Szerbia, Svédország, Svájc és Franciaország között jött létre és amelyet mindegyik fenti állam, mint törvényt becikkelyezett.

A berni egyezmény az áruúvarozás tekintetében egységes nemzetközi vasuti jogot teremtett, amely majdnem egész Európában érvényes volt és amelyet a szerződő államoknak minden nemzetközi szállítmányra alkalmazniok kellett. Az 1890. évi nemzetközi egyezmény revideálása céljából időszakonkénti értekezletek megtartását kontemplálta.

A harmadik értekezletet ezerkilencszáztizennégyben kellett volna megtartani, a háború miatt azonban természetesen nem tarthaták meg. Így ezt a konferenciát a svájci kormány összehívására 1923. évi május hó 1-től június hó 8-ikáig tartották meg Bernben. Az értekezleten — Oroszország kivételével — az egyezményben részes valamennyi állam képviselve volt és azon már résztvettek Finnország, Lettország, Litvánia, Spanyolország és Görögország képviselői is. Az értekezletnek mindenekelőtt az 1890. évi egyezmény revideálása volt a feladata, nemkülönben annak a számos módosító és kiegészítő javaslatnak tanulmányozása, amelyeket az egyes államok terjesztettek az értekezlet elé. Hosszantartó tanácskozások után az értekezlet annyi érdemleges és alaki módosítást fogadott el az érvényben levő egyezmény tekintetében, hogy egészen új egyezmény lett belőük.

Az 1923. évi konferenciának azonban nemcsak ez volt egyetlen feladata, hanem kidolgozta egyuttal a személyek szállítására és a podgyász szállítására vonatkozó nemzetközi vasuti egyezményt is és ezzel nagy házagpótló munkát végzett, mert míg az áruúvarozás nemzetközileg már 1890. óta van szabályozva, addig a személy- és podgyászszállítás a nemzetközi forgalomban a mai napig sincs hasonló módon rendezve.

A nemzetközi személyszállítás és a podgyászszállítás most is úgy történik, mint a háború előtt, vagyis nem nemzetközi jogszabályok, hanem a direkt díjszabásokba felvett reglementáris határozományok szerint, amelyeket a részes vasutak külön-külön állapítottak meg minden forgalomra nézve, amennyire ez az egyes államok belső reglementáris szabályai között fennálló nagy különbségre való tekintettel lehetséges volt.

A személy- és podgyászszállításra vonatkozó nemzetközi egyezmény nagyjában ugyanazon elvi határozományokat tartalmazza, amelyeket a személy- és podgyászszállításra nézve a jelenleg érvényben levő Vasuti Üzletszabályzat, illetve Vasuti Díjszabás I. Része magában foglal. Az expressz-áru szállítása tekintetében az egyezmény nem tartalmaz határozományokat. Az expressz-áru tehát ki van zárva a nemzetközi forgalomból, ha csak egyes vasutak nem kötöttek egymás között külön megállapodásokat.

Ezt az egyezményt minden tekintetben az új nemzetközi áruúvarozási egyezmény mintájára dolgoz-

ták ki és pedig azért, hogy a később megtartandó reviziós-értekezlet mindkét egyezményt egyesíthesse, miként ez a mi Vasuti Üzletszabályzatunkkal is történt, amely a személy-, podgyász- és áruszállítást együttesen szabályozza.

*

Mozdonyhiány. Beogradból vesszük a következő értesítést: Ezidőszert a közlekedésügyi miniszterium bizottságai járják be Európa egyes országait, hogy hamarosan mozdonyokat szerezzenek, hogy a forgalmat a kiviteli idény szükségletének megfelelőleg anynyira-amennyire fenn lehessen tartani. Az bizonyos, hogy már tavasszal lehetett tudni, hogy ősszel mozdony- és kocsihány lesz és közgazdasági köröknek ismételtlen figyelemztették is a közlekedésügyi miniszteriumot, hogy kellő időben gondoskodják a szükséges mozdony- és kocsiparkról, de az erre illetékes gépészeti osztálynak az egész idő alatt más volt a gondja. A különböző szénbányákkal viaskodott, hogy némi megtakarítást érjenek el és végezetül szépen ki kellett egyezni a bányákkal úgy, miként azt a bányászok elejétől fogva kívánták. Így természetesen senkinek sem volt ideje arra, hogy mozdonyokról és kocsikról gondoskodják. A helyzet jelenleg az, hogy a vasut még a saját szükségletére szolgáló szenet sem képes rendszeresen elszállítani. A szénbányák nagyobb részének ezért redukálnia kellett az üzemet, aminck ismét az lett a következménye, hogy néhány száz bányamunkás kenyér nélkül maradt, sok gyár pedig hiába várja a szenét. Ily körülmények között a tizenkettedik órában bizottságokat küldöttek ki, hogy Európaszerte keressenek olcsó mozdonyokat. Egy helyen elég kedvező árért kínáltak huszonöt darab mozdonyt, de azok használt mozdonyok, amelyeknek nem lehet sok hasznát venni nálunk, ahol az új mozdonyok is aránylag rövid idő alatt javításra szorulnak. Egyébiránt ezek a bizottságok bizonyára néhány hetet töltenek el külföldön és azután ismét eltelik néhány hónap alkudozásokkal, úgyhogy a hön várt mozdonyok valamikor tavasszal — post festa — megérkezhetnek. Így szól beogradi értesülésünk. Közgazdasági körökben pedig azt kérdezik tőlünk, hogy a mozdony-szerzés ezen módja már az egyedül üdvözítőnek hirdetett »kommercializálás« jegyében történik-e?

A régi koronaértékű követelések és tartozások kiegyenlítése Csehszlovákia és Jugoszlávia között. Szeptember hó közepén érkeztek Prágába pénzügyminiszteriumunk kiküldöttjei, hogy a csehszlovák kormány képviselőivel tárgyaljanak a háborúelőtti koronaértékű követelések és tartozások kiegyenlítéséről olyan alapon, amelyen nemrég perfektuálták a Csehszlovákia és Magyarország közötti hasonló tárgyalásokat. Ilyen követelés és tartozás elég van országunkban is, habár már elmúlt tiz esztendő, ezt a kérdést — az érdekeltek nagy kárára — még mindig nem tudták rendezni.

Kereskedelmi tárgyalások Csehszlovákiával. Prágában szeptember 3-ikán és 4-ikén miniszterközi tanácskozások folytak a Jugoszláviával kötendő kereskedelmi szerződés előkészítése céljából. A tanácskozások tárgyát a szerződés tervezetének megállapítása képezte, amelyet azután elküldtek Beogradba, hogy a meginduló tárgyalások előtt az SHS kormány is megismerje a tárgyalások alapjául szolgáló tervezetet.

Külföldi állampolgárok kereskedelmi tevékenységének szabályozása. A külföldi állampolgárok nálunk — mint ismeretes — csak a kereskedelmi miniszterium engedélyével alapíthatnak kereskedelmi vállalatokat és gyárakat, nem volt azonban eddig tiltó rendelkezés tekintetben, hogy külföldi állampolgárok oly társas cégekbe, illetve kereskedelmi társaságokba léphessenek, amelyeket jugoszláv állampolgárok alapítottak. Most a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy ezentul külföldi állampolgároknak ily társas cégekbe, illetve kereskedelmi társaságokba való belépéséhez is a miniszter engedélyre szükséges. Ez a

rendelet azonban nem vonatkozik a szerb-horvát-szlovén nemzetiségű külföldi állampolgárokra. Ezek ugyanis az illetékes főispántól kaphatnak engedélyt kereskedelmi vállalatok vagy gyárak alapítására, illetve az ilyenekbe való belépésre.

A magyar gyáripár finanszírozása. Budapesti lázasan dolgoznak a magyar gyáripár hitelkérdésének megoldásán. Megalapították a Magyar Országos Gyáripári Hiteintézet R. T.-ot tízezer pengő (száz-ezer dinár) részvénytőkével, amelyből az állam 8, a gyáripárosok szövetsége pedig 2 milliót vett át. A gyáripár az új intézetnél igen kedvező kamattalá mellett hosszulejratu jelzáloghitelt kap, ami a magyar gyáripár versenyképességét lényegesen emeli.

Tárgyalások nemzetközi faipari konferencia egybehívásáról. Az általános európai faipari konferencia iránt tett néhány eredménytelen kísérlet után román cégek akciót indítottak, hogy legalább a közép- és dél-európai faipar tartson konferenciát. A románok most ebben az irányban folytatnak megbeszéléseket a csehszlovák, lengyel, osztrák, magyar és jugoszláv érdekeltekkel. Amennyiben ezek eredményhez vezetnek, a konferenciát Bécsben tartják meg, mert a bécsi kereskedelmi és iparkamara már rendelkezik az ahhoz szükséges anyaggal.

Árubeviteli tilalom és korlátozás Chilébe. Chile zagrebi konzulátusa közli a következő értesítést, amelyre felhívjuk exportöreink figyelmét: »Hogy az Európa és Északamerika egyes vidékein nagy számban előforduló »Pirausta nubialis« nevű kukac (rovar) behurcolását meggátolja, a chilei kormány betiltotta: 1. a csöves, valamint oly kukoricának a bevitelét, amely a szalmájától és csutkájától nincsen jól megtisztva. 2. A »sorghum«-növény bevitelét, amelyet kefe és seprő készítéséhez használnak. 3. Csak a teljesen tisztá szemes kukoricának és »sorghum«-magnak a bevitelét engedik meg. 4. Szalmába csomagolt üveg- és egyéb árut is csak a következő pontban említett feltétel mellett lehet bevinni: Nem engedik meg a likör, bor és más folyadékok szalmába csomagolt üvegekben való bevitelét sem, ha csak az exportörök nem igazolják, hogy a szalmagöngyöket legalább tizenöt percig 115 fokos gőzben sterilizálták. Ezt pedig annak az államnak földművelésügyi minisztériumának vagy más illetékes hatóságának bizonylatával kell igazolni, ahonnan az áru származik. A bizonylatokat mindenkor a chilei köztársaság illetékes konzulátusainak kell láttatniok. Az ezen bizonylatokra vonatkozó rendelkezés f. é. október hó elsejével lép életbe.

KÜLFÖLD

A német-lengyel vámügyi bizottságok munkája. Berlini jelentés szerint a német-lengyel kereskedelmi szerződés létrehozása ügyében az utóbbi napokban döntő lépések történtek. A vámügyi bizottságok befejezték munkájukat és kieserltek a jegyzékeket, amelyekben a kölcsönösen felsorolták a kívánt vámkedvezményeket. A német jegyzék 600 vámtétel mérséklését kívánja, ami a túlságosan kiterjedt lengyel tarifa következtében nem mondható túlságosan nagyra. A helyzetet kedvezően itélik meg és remény van arra, hogy az évek óta folyó lengyel-német vámháború rövidesen véget ér.

A Krupp-művek oroszországi üzleteiben részese-dést vállalt a szovjetkormány. A Krupp-művek koncentrációját Oroszországban meghosszabbították és a jövőben az orosz kormány is részese-dést vállal a Krupp-cég ottani üzleteiben. Az új szerződés szerint a szovjetkormány részese-dést vállal úgy a nyereségben, mint az esetleges veszteségekben is, ugyszintén pénzügyi támogatást is nyújt az új társaságnak. A vállalat vezetésében az orosz megbízottak is résztvesznek. A Krupp-művek hárommillió márka értékű berende-zést szállítanak, ezzel szemben az orosz kormány másfélmillió rubelt bocsát az orosz-német Krupp-társaság rendelkezésére. Amennyiben az új társaságnak hitelle lesz szüksége, azt hasonló feltételek mellett kaphatja meg, mint a többi oroszországi iparvállalatok. A Krupp-művek által befektetett tőkét az orosz kormány garantálja és amennyiben a vállalkozás rentabilitását nem tudják biztosítani, a befektetett tőkét Oroszország 1937-ben visszafizeti.

Meghosszabbították az európai alumíniumkartell. Berlini jelentés szerint az alumíniumkartell, amely ez évben lejárt, további három évre a régi feltételek mellett meghosszabbították. Miután az európai alumíniumipart az amerikai konkurrencia az utóbbi időben nyugtalanítani kezdte, érdekelt körökben nagy meglepedést keltett az egyezmény meghosszabbítása. Az európai alumíniumipar foglalkoztatása a kartell vezetősége szerint egyelőre biztosítva van.

Németországban kontingentálják a kerékpárproduk-ciót. A német kerékpárgyárak vezetői a legutóbbi napokban tárgyalásokat kezdtek Düsseldorfban. A tárgyalások célja a produkció általános csökkentése. Minthogy a produkció elhelyezése a mostani körülmények között lehetetlen, a gyárak kénytelenek lesznek a megegyezést megkötni.

Nagy árzuhanás az európai cukorpiacon

Veszélyben a jugoszláviai cukoripar — A kubai cukortermelés és a cseh-szlovák dumping katasztrófális lehet az egész európai cukortermelésre

Beogradból jelentik: A csehszlovák cukoriparnak az a határozata, hogy a csehszlovák belföldi cukornak az árát mázsánként 60 koronával felemeli, ami a különkénti elárútatásnál tulajdonképpen 70 filléres drágítást jelent, a csehszlovák gazdasági életben igen nagy elkeseredést keltett.

A lapok a csehszlovák kormányt arra hívják fel, hogy avatkozzék be a cukorgyárak kártékony árpolitikájába, mert a csehszlovák cukornak a megdrágítása a fogyasztóköntségnek évente 250—300 millió dinárjába kerül. A csehszlovák belföldi cukor árának a felemelése azt jelenti, hogy a csehszlovák cukorgyárak a külföldre szállított cukrot olcsóbban akarják árúsitani.

A csehszlovák cukorgyárosoknak ez az elhatározása egyértelmű és ez azt jelenti, hogy a csehszlovák cukorgyárak most már nyíltan fel akarják venni a harcot a német, a jugoszláv és a magyar cukorgyárakkal szemben.

Az ideai esztendőt a cukortermelés szempontjából ugyanis az jellemzi, hogy a cukorgyárak már megunták a világtartalomeladás intézményét és most a szabad verseny feltételei szerint akarnak az európai piacon, de általában a világpiacon a csehszlovák cukorgyárak megjeleni, hogy egyes cukrot nem termelő országok piacait biztosítani tudják. A csehszlovák belföldi fogyasztók kárára Dániában és Svédországban azt is megteszik, hogy a cseh cukrot ingyen osztogatják annak, aki egy boltban egy kiló kávét vásárol, az a kávé mellé ingyen kap egy kiló cukrot. Ezzel szemben Csehszlovákiában, a középeurópai cukortermelés hazájában olyan drága a cukor, hogy a vendégek a legjobb kávéházakban csak két szem cukrot kapnak a kávéjuk mellé.

A csehszlovák cukorgyárak a kubai cukorgyárak európai versenyeinek akarnak elébe vágni.

A háború előtt az egész világ cukortermése 17 millió tonna volt, ma csak a kubai cukorgyárak 17 millió tonna cukrot termelnek, amely mennyiségnek egy része ha megjelenik az európai piacokon, akkor az végzetes lehet az egész európai cukortermelésre.

A jugoszláv cukor ára a csehszlovák konkurrencia és a várható kubai konkurrencia következtében máris erős, hatvanpontos esést mutat és nincsen kizárva, hogy ez az esés még nagyobb lesz.

A rossz cukorpolitika következtében el lehetünk arra is készülvé, hogy a következő esztendőben már a cukorrépatermés is csökkenni fog és Jugoszláviában rövidesen nem lesz értelme annak, hogy ugyanannyi területet vessenek be cukorrépával, mint eddig.

A németországi lapok, de a lengyel sajtó is nagyon elvannak keseredve a csehszlovák cukorgyárak fellépése ellen, de a csehszlovák sajtó ezekre a támadásokra azzal felel, hogy, mivel meghiusult a világ cukorkartell további működése, így a cseh cukorgyáraknak maguknak kell újabb és újabb piacokat teremteniök. Mivel a csehszlovák cukorgyárak mögött meglehetősen nagy fináncióke áll a gyárosok megengedhetik maguknak azt a luxust, hogy a külföldön a csehszlovák cukrot a belföldi cukorfogyasztók kárára nagy dumpinggal hozzák forgalomba.

A jugoszláv cukorgyárak, amelyek évek óta a jugoszláv ipar elítéléséhez tartoztak, igen nagy gondokkal indulnak a következő esztendőkre elé, mert semmiféle kilátás sincs arra, hogy a jugoszláv cukorgyárak egy dumpingszerű eladásba bele tudnának menni és a jugoszláv cukorgyárak nem is annyira erősek, mint a csehszlovák cukorgyárak és a jugoszláv kormány a jelen pillanatban nincsen abban a helyzetben, hogy a cukorgyáraknak nagyobb surtax kedvezményeket tudna nyújtani.

mális viszonyok között a tengerivel való hizlalásnál, de a gazdák, a kisebbik rosszat véve, legalább nem fizetnek rá és amíg a mai buza és tengeri árák diszparitása fentáll, a búzával való hizlalás még mindig akceptábilisnak mondható. Forgács Dezső

BELFÖLD

Rekordtermés a kenyérmagvakban. Beogradból jelentik: A római nemzetközi mezőgazdasági intézet most küldötte szét az egyes országok illetékes hatóságaihoz az ideai gazdasági esztendőre vonatkozó felbecsüléseit. A római mezőgazdasági intézet, bár még számadatokat nem közöl az ideai terméseredményekről, az eddig beérkezett jelentések szerint az egész világon rekordtermés volt a kenyérmagvakban. Most már az egész világon eső tendenciát mutatnak a gabonák. Amerikában, úgy az Egyesült-Államok területén, mint Kanadában, nagyon jó a termés. Amerikában a gabonatermés kitünő minőségű, holott az elmúlt esztendőkhöz sok kívánalmat hagyott maga után. Meg kell említeni még a kitünő amerikai zab- és árpatermést is, sőt Amerikában a kukoricatermés is igen jó volt és a kukorica ára is eső tendenciát mutat. Nincs kizárva, hogy a rossz európai kukoricatermés következtében Amerikából ismét nagyon sok kukorica fog beözönlöni hozzánk, sőt Amerika az idén ismét meg fog jelenni a zsirpicaon is. Argentínában sem termett az idén kivételre szánt buza. Az állattakarmány már egész Európában sokkal drágább, mint az emberi táplálék. Egész Európában nagyon sok gabonát fordítanak állatok etetésére és amíg az amerikai gabona nem jelenik meg az országban, addig Jugoszláviában számítani lehet arra, hogy az állati takarmány jóval felül fogja mulni az emberi táplálkozásra szolgáló gabonaműk árát.

Új székházat vásárolt a vrsaci Trgovacska Banka. Vrsacról jelentik: A vrsaci Trgovacska Banka 560.000 dinárért megvette a Hercog-féle gyógyszerár épületét. A ház a város központjában van és a bank oda helyezi át irodái helyiségeit.

A bácskai tartomány építési munkálatai. Szomborból jelentik: A tartományi építészeti hivatal jelentése szerint a tartomány területén a következő munkák és szállítások vannak folyamatban: 1. A Kula—hodsági tartományi ut 1.0—11.0 km. szakaszának hengerlése két gőzhengerrel, eddig elkészült a 4—10.0 km. szakasz hengerlése. 2. A Szonta és Bogojevó községek között az ugynevezett lokalizációs töltésen a kőpálya építése és lehengerlése folyik. Az eddigi teljesített munka után itélve ez az utszakas október hó vége felé a forgalomnak átadható lesz. 3. Baranyában a Bilje—batinai tartományi ut 18—21 km. szakaszának, valamint a belimonasztiri vasúti állomáshoz vezető tartományi ut 1600 m. hosszú szakaszai hengerlését teljesen befejezték. Jelenleg a Batina és Drázs községek közötti Drázs község felé eső lejtőnek a helyreállítása és hengerlése folyamatban van. 4. A Bajmok—szubotcai tartományi közút ki nem épített szakaszának Bajmok községben a földmunkálatok megkezdtek. 5. A tartományi utak folyó évi fenntartási kavicsszállítása és bizottsági átvétele folyamatban van. A tartományi utak jövőbeni fenntartására nagy befolyással lesz az a tény, hogy az utakon már tartalék-kavics is van felhalmozva, ami 1914 óta ritkaságszámba ment. Az államtól átvett Szombor—vrbászi és Szombor—Bezdán—batinai közút javításához szükséges kavics szállítása biztosítva van és a szállítás már a közeli napokban megkezdődik. 6. A Szombor, Szubotica, Noviszad városokban, továbbá Novivrbász és Petrovác községekben levő középiskolai épületek tatarozási munkái a kellő időre elkészültek és bizottságilag felülvizsgálták azokat. 7. A tartományi építészeti hivatal jelenleg a jövő évi költségvetés összeállításán dolgozik, mely a végrehajtandó munkálatokat véve tekintetbe, elég magasnak ígérkezik. Többek között különösen az államtól átvett utak gyökeres helyreállítása igényel tetemes összegeket. A szükséges adatok beszerzése céljából Jeisel Henrik, a tartományi építészeti hivatal főnöke e hó 17-én beutazták a Szombor—palánkai, Palánka—noviszadi és a Szombor—Vrbász—pasicevói utakat.

Csak hétköznap tart hivatalos órákat a noviszadi Putnik menetjegyjiroda. Noviszadról jelentik: A Putnik menetjegyjiroda a jövőben csak hétköznapokon reggel 8-tól déli 12-ig és délután 2-től 7-ig tart hivatalos órákat, de az iroda vezetősége felhívja az utazóköntség figyelmét arra, hogy az általa eladott jegyek érvényesek és így a vasárnapi utazásra szükséges jegyeket szombaton is meg lehet váltani.

Komló, főzelék és gyümölcskiállítás Noviszadon. Szombaton nyílik meg Noviszadon a komló, főzelék és gyümölcskiállítás. Az érdekesnek ígérkező gazdasági kiállítás szombaton és vasárnap lesz nyitva. A látogatók számára a kiállítás vezetősége 50%-os vasúti kedvezményt eszközölt ki és kéri a kiállításra Noviszadra érkező vidékieket, hogy megérkezésük alkalmával vasúti jegyeiket ne adják le a vasúti pályaudvaron, hanem a jeggyel és az igazolvánnyal díjtalanul utazhatnak vissza.

Sertéshizlalás búzával

A vegyészvizsgálat a buzahizlalás mellett szól

A Bács megyei Napló szeptember 13-iki számában e helyen egy cikk jelent meg, amely tárgyalja a sertéseknek búzával való etetés kérdését. A cikk többek között felemlíti, hogy dacára a hizottsertésárak állandó emelkedésének, a hizalók még mindig nem találják meg kalkulációjukat, mert a tengeri sokkal nagyobb arányban emelkedik, mint a sertésárak.

A tény az, hogy a tengeriárak az elmúlt ős óta állandóan emelkednek és legutóbbi hetekben nem egy bácskai községben, ahol intenzív a hizlalás, 320—330 dinárt fizettek egy mázsa tengeriért. A hizott sertés ára hol tizenöt, hol tizenhat dinár volt és igen gyakran esett a hizott sertés ára, amikor a tengeriben nagy áremelkedések voltak. Ennek oka egészen természetes. Amíg a sertés kiviteli cikk és ennek ára a kiviteli országokban, a bécsi és prágai piacon dől el, addig a tengeri, amely a tavalyi szűk termés folytán a belföldi fogyasztást alig tudja fedezni, a nagy helyi kereslet folytán csak emelkedhetett.

A tengeri ára, és ez egy sajátságos tünet, a kontinens agrár, tehát normális termés mellett tengerit exportáló államokban sokkal drágább, mint a bennünket környező importállamokban.

A tengeri ára ugyanis ma:

a noviszadi tőzsdén	300.— Din.
a budapesti tőzsdén 31 pengő,	310.— »
a wienin 35 Schilling,	280.— »
a pozsonyin 164 kč.	275.— »

amiből látható, hogy a tengerit importáló államokban az árak harminc-negyven dinárral olcsóbbak, mint a termelő országokban. Ha figyelembe vesszük még azt is, hogy Ausztriában és Csehszlovákiában a tengeri-ár eddig husz-negyven dinár vám volt, amit a legutóbbi napokban töröltek, úgy megállapíthatjuk, hogy a tengeri ára már a legközelebbi napokban Bécsben és Pozsonyban ötven-hatvan dinárral lesz olcsóbb, mint nálunk.

Ennek a diszparitásnak oka az, hogy az ocednuli exportállamokban a tengeri termés nem volt oly gyenge, mint a kontinensen és a tengeri ára a legutolsó évek árfolyamaival szemben alig változott. A tengeri ára a chikágói tőzsdén bushelenként (25.4 kg.) 1927. szept. 13. 100 cent, 1928. szept. 13. 103 cent volt, az árak Amerikában tehát ugyszólván változatlanok.

Ilyen árképződés mellett nem természetellenes tünet az, ha a sertés ára nem tart lépést a tengeri árak folytonos emelkedésével és kénytelen a jugoszláv és magyar hizlaló Prágában ugyanolyan áron eladni sertéseit, mint amennyiért az olcsóbb tegerin hizlalt lengyelországi vagy újabb németországi exportőrök áruikat eladják.

A sertéshizlalás tehát egyáltalán nem rentabilis,

mert ha egy mázsa tengeri szakszerű hizlalással átlag 20% szaporodást mutat, így a cca 320 dináros tengeriért kap a hizaló a sertést 14 dinárjával számítva 280 dinárt, ráfizet a kezelési költségek és elhullási veszteséget nem véve figyelembe, minden mázsa feletett tengerinél 40 dinárt.

Az ideai rekordszámba vehető buzatermés azonban a gazdákat ui lehetőségek elé állította. A buza ára, a gazdák szerint, igen alacsony, a takarmány-cikkek ára aránytalanul magas és ezen okok a gazdákat arra késztette, hogy búzáját hizlalási célokra használja fel. A korpa ára 180—190 dinár, a búzáé 230—235 és ilyen árképződés mellett a gazda legjobban jár, ha búzáját feleteti.

A búzával való hizlalás azonban igen sok ellenzőre talált és különféle érvek hangzottak el pro és kontra.

Többen kísérletet is végeztek darált búzával való hizlalással, de az elért eredményről szóló jelentések annyira eltérőek, hogy teljesen jogos az a feltevés, hogy a kísérletek megbízhatatlanok. Amíg ugyanis az egyik gazda az elért eredményt 30 százalékra mondja, addig a másik 10—11 százalékos eredményről panaszkodik. Már pedig tapasztalatilag és vegytudományilag bebizonyított tény, hogy sem az egyik, sem a másik eredmény nem lehet helyes.

Csak természetes, hogy nemcsak nálunk, hanem a szomszédos Magyarországon is aktuális probléma a búzával való hizlalás és kérdést intéztünk több elismert szakteknitelyhez, köztük dr. Adorján József budapesti állami fővegyészhez, aki a következő igen értékes adatokkal szolgált a sertéshizlalást illetően.

Dr. Adorján vizsgálatai szerint emészthető fehérjét tartalmaz az: ótengeri 8%, sörárpa 6%, takarmányárpa 8%, buza 9%, keményítő érték ótengeri 80, sörárpa 75, takarmányárpa 72, buza 70, így ha a buza keményítő értéke 10-el kisebb, mint a tengerinél, viszont emészthető fehérje 1%-kal nagyobb. A tápanyag arány alapján tehát az árpa 10%-kal kisebb a tengerinél, a buza legfeljebb 15%-kal kisebb hatású, ami azt jelenti, hogy ha a tengeri zsirképződése 20%, akkor a búzáé 17%.

Dr. Adorján ajánlja a buzadara megfőzését, vagy legalább is megpuhítását, miután az ideai buza igen kemény és acélos. Ajánlatos ezenkívül az etetés után egy kevés nyers szemet a sertések elé szórni, mert ez a nyálkaelválasztást emeli, aminek következtében az emésztés meggyorsul és így megszűnik az az aggály, hogy a buza nagy fehérje tartalma a bélműködést megnehezíti.

Dr. Adorján tudományos vizsgálatai a gyakorlatban azt jelentik, ha egy mázsa buza 230 dinár és a sertés 14 dinár, akkor egy mázsa buza 238 dinárt eredményez és ha a hozam nem is olyan, mint nor-

TÁRCA

KOLDUS

Írta: Hasslein József

1.

A kishid lépcsőjén ócska tolókosin ült egy béna öreg koldus. Két lába tövig le volt vágva, öreg volt nagyon, lehetett hetven-nyolcvan éves, mondhatnám, egy lábbal már a sirban volt, ha lett volna lába. A béna koldus vézna testét érdekes, szép aggastyánfej koronázta meg. Hófehér, dus, hosszú haja, lengő, ősz szakála, mély nézése, merengő szürke szeme a görög bölcsek képeire emlékeztetett.

Minden reggel elmentem mellette, mert a napi robot arra szabta meg utamat. Sokszor elnéztem a filozófus koldusarcot, a jóságos nézése szemeket és ráncos öreg kezeit, amelyekkel óvatosan megtapogatja a kapott alamizsnát, mielőtt megköszönné. Egy féldinárort adtam neki minden reggel és ebből a célból mindig gondolkodtam róla, hogy legyen a zsebemben féldináros, nehogy egy egész dinárt kelljen neki adnom. Elvégre magam is szegény ördög vagyok, még az alamizsnával is muszáj takarékoskodnom, a koldusnak pedig — nem tudom miért — nem illik azt mondani, hogy adjon vissza.

Szóval minden reggel dobtam neki féldinárt. Az öreg megtapogatta a kis fémdarabot, konstátálta, hogy féldináros, ráemelte értelmes szemét és azután mondta el gépiesen a megszokott hálakodást:

— Köszönöm szépen, kezit csókolom *nagyságos ur...*

2.

Már jól ismert az öreg, messziről mosolygott rám, ha látott — mert jó szeme volt még — a féldináros megtapogatása velem szemben már csak amolyan reflexmozdulat volt nála, hiszen nagyon jól tudta előre, hogy féldináros az, ami odaveték az ölébe. Egyszer azonban mégis előfordult velem, hogy elfelejtettem féldinárort tenni a zsebembe. Csak a kishidnél vettem észre, mikor a zsebembe nyultam érte. Nem volt, csak egy és két dinárosom. Mit tehettem egyebet, odaadtam neki egy egész dinárt.

Nem is vettem volna nagyobb ügyet a dologra, de az öreg koldus magatartása nagyon meglepett. Megtapogatta a pénzdarabot és az arcára kiülő nagy meglepetés kifejezése árulta el, hogy ő milyen rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít az esetnek. Kétszer is megforgatta a pénzt a kezében, csodálkozó tekintettel nézett föl reám, végül is megvonta a vállát és megszólalt:

— Köszönöm szépen, kezit csókolom *méltóságos ur...*

3.

Elmosolyodtam. Furcsa öreg koldus. Tehát előléptetett a féldináriai többletért nagyságos urból méltóságos urrá. Ugy látszik, nem akar adósom maradni. Eszerint hát neki is tarifája van. Szabott árak. Fixe prixe. Féldinárért nagyságos ur, dinárért méltóságos ur. Egészen helyes üzleti elv, mindennek megadni az ellenértéket, így cselekszik egy szolid kereskedő. Elvégre nem volna helyes, ha fél dinárért is ugyanazt a köszönetet mormogná el, mint egyért, esetleg kétért.

Mindenesetre megpróbálom egyszer, mit mond az öreg két dináros alamizsna esetén. Nem mindjárt másnap tettem, nehogy észrevegye, hogy csak kísérletezek vele. Pár napon át még adogattam a féldinárokat, míg aztán egy reggel, közömbös arcot erőltetve magamra, színtel közönnel, mintha csak szórakozottságból történnék, odavettem az ölébe egy két dinárort.

És nem ért csalódás. Az agg koldus megforgatta kezében az impozáns értékű és tekintélyes formájú pénzegységet, rám emelte értelmes tekintetét, most már nem is meglepetés, inkább egy kis szelíden gnyos mosoly volt a nézésében és amint azt előre sejtettem, úgy köszönte meg a bőkezű adományt.

— Köszönöm szépen, kezét csókolom *kegyelmes ur...*

4.

Rendben van. Az öreg egész pontosan tudja a rangfokozatokat és elég méltányos áron adományozza azokat. Szó sincs róla, igazságos az öreg, aki többet ad, az többet is kap, meg aztán ravasz is kissé, a legnagyobb emberi gyöngeségre, a hiúságra bazirosza üzletét. Jól teszi, igaz van, mert csak a borbély, kozmetikus és a szabó élhessen meg az ember hiúságából, miért nem a koldus is.

Közben multak a napok és az én koldusom per-

sze csak féldinárokat kapott tőlem reggelenként és én pontosan megkaptam érte a *nagyságos urat*. Soha sem tévedett, féldinárért sohasem voltam méltóságos, még kevésbé kegyelmes. Egyszer aztán nagy szerencse ért. Nyertem az osztálysorsjegyen. Nem éppen sokat, pár ezer dinárt csak, de az én szűkös vagyoni viszonyaim között ez is igen nagy szerencsének számított.

Miután a nyereményt fölvettem a bankban, elindultam megszokott utamon a kishid felé. Már messziről észrevettem az én öreg koldusomat. Mikor lengő fehér szakállát megláttam, arra gondoltam, neki is juttatok némi részt a nyereségből, egy kis fényt az örömeiből, hiszen már annyira hozzám tartozik. Gondoltam, ma adok neki tíz dinárt. Hogy fog neki szegény örülni, milyen szenzáció lesz ez az ő féldináros egyhangú életében.

Hirtelen örült kíváncsiság fogott el. Mit fog mondani az öreg? Milyen rang jár ki az ő boltjában tíz dinárért? Tíz dinárnak mi az ellenértéke, mi a legmagasabb rang az ő szemében?

Ölébe ejtettem a kék bankjegyet és hiába próbáltam közömbös arcot erőltetni magamra, arcom elárulta az izgatottságot. Az öreg, fehérhajú koldus megforgatta kezében a bankót, ezt a ritka vendéget, arca áhítatos lett, nem tudom a Pénz hatalma imponált-e neki annyira, vagy szokatlan nagylelkűségem hatotta meg. Még rá is köpködött, gondosan a belső zsebébe rejtete és csak azután mondta el a hálakodást:

— Köszönöm szépen, kezit csókolom, *fiatal ur...*

5.

Nagyon meg voltam illetődve. Tehát csakugyan filozófus az öreg. A legmagasabb rang szemében a fiatalság. Ötven éves koromban tíz dinárért megajándékozott az ifjuság méltóságával. Jól esett. Egy pillanatra csakugyan fiatalnak éreztem magam és ez a pillanat valóban megért testvérek között tíz dinárt. Igazán nagyon hálás voltam érte az öregnek.

... Mikor beállt az esős őszi idő az én öreg koldusom köhögni kezdett. Pár nap múlva egy reggel üres volt a helye. Eltűnt és azóta nem láttam többé. Bizonyára elment az örök fiatalság országába. Én meg itt maradtam fehéredő hajjal, fáradtan, öregedőn. Milyen jó lehet most neki...

*

Hajfestés valódi francia **50 dinár** a párisi és bécsi **V. Bulajic** **SUBOTICA** valodi francia **Henne-festékekkel** diplomás fodrásznál **Aleksandrova 15** **Prkosce - palota**

A legjutányosabb áron

vásárolhat egy komplett **hálót, ebédlőt** és mindennemű **butort**.

Megnagyobbított üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendűen készítjük. — Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág műbutorgyár
Subotica, Sudarevićeva ul. 54-56. Telefon 383

Most a legalkalmasabb idő beszerezni
a télre való

szenet és kokszot

Mielőtt, bárhol vásárol, forduljon az

Általános Hitelbank Subotica
szénosztályához
(Telefon: 49, 50, 51)

amely **vagontételekben, bányákon a legelsőrendű minőséget szállítja**
Viszonteladónak előnyös árak!

MERKUR

HARISNYA- ÉS KÖTÖTTÁRUGYÁR
SUBOTICA

Készíti Jugoszláviában

e szakmába vágó összes cikket, főleg

PULLOVERT és SPORTCIKKET

s felhívja a viszonteladók figyelmét

Az összes eredeti

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth

gazdasági gépek, valamint az összes eredeti

Mc Cormick-gépek állandóan kaphatók

BRAUN MARCEL-nél, Veliki-Bečkerek. — Telefon 108

Csak jó könyvet vegyen!

Csak a jó könyv olcsó!

Csak jó könyvet szállítunk!

Bácsme gyei Napló könyvosztálya

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett **Szobotica, Jugovića ulica 20**
jégszekrénygyára **Kérjen árjegyzéket!**

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejthetetlen férjem, illetve édesapám e' hunyta alkalmából részvételükkel fájdalunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Özv. Feldmann Arminné és gyermekei
Feldmann Béla, Grófné Feldmann Ella,
Geigerné Feldmann Ilonka
Szombor Budapest Novisad

Vigyázat! Csaló!

Popović Milorádot (másnéven Müller Sepl, stb.) a rendőrség körözi. Ha nevezett cégem részére megrendelésekre előlegeket akar felvenni, azokat nem ismerem el.

Bernold Szilveszter

lakatosáru- és redőnygyára
Novisad

Tiszai nyári fürdő 100 kabinnal

teljesen jókarban, azonnal eladó Felvilágosítást nyújt:

Radosavljević könyvkereskedő
Stari-Bečeje

9743

Esti teájához használjon kizárólag

ORIENT-kekszet

Naponta friss sütés

Mayer Alfréd, sütőde
Subotica, Kakas iskolával szemben

Szénkénege

99%-os

(Schwefelkohlenstoff 99%)

a legkiválóbb szer a szőlőtőkék oltására filoxera ellen

Minden mennyiségben szállítja

»JUGANIL« K. D.
Zagreb

Mažurinićev trg 2/a

Távirat: Juganil Zagreb Telefon 35-34, 42-08

azonkívül a következő eladási helyek és lerakatok:

Első Prig. Sv.-Ivani Takarékpénztár r. t.
Prigrevica Sv.-Ivan

Berger Lajos, Franz Körbel, Beck Gyula, Zmajevac, Batina Skela, Crno Brdo-Sekić

Iskolatáskák vászonból... 25 din.
valódi bőrből 80 din.Iskolamappák valódi tehén-
és aktatáskák bőrből... 90 din.

Utazó-bőröndök és legmodernebb női ridikulókból óriási választék olcsó, leszállított árak mellett

Schlager Henrik bőrdobos- és bőrárú-specialistánál
Subotica, Aleksandrova ul. 1

„ALEXA“ nyakkendőgyárban kaphatók csak a legdivatosabb, legszebb nyakkendő olcsó gyári áron. Subotica, Korzó. — Fiókküzet: Novisad Jevrejska ulica 6 Fordítás 10 dinár

A FÉRFI, A NŐ

ÉSA FILM

LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

Ez a terv még nagyon bizonytalan volt és száz kérdőjel tette kétségessé az így elképzelt jövőt, de Lili már megvalósíthatónak látott mindent és ujjongva ugrott fel. Kislányos örömmel tapsolt és a nyakába vetette magát a fiúnak:

— Nagyszerű! Milyen aranyos, jó fiu maga Géza! — ujjongott és összecsókolta az újságíró.

Nem voltak ezek komoly, szerelmes csók, csak az öröm és a hála kitörései, Dér Gézában azonban még égett az előző esti csók tüze és szorosán magához ölelte a boldogan táncoló lányt... És viszonzta felületlen csókjait egy hosszú és forró csókkal, amely más volt Lili öröms cuppantásainál és lánggyújtotta a két fiatal testet... Amikor kibontakoztak ebből a vad csókból, Lili a szédlülés kábulatában sutogta:

— Nem szabad, Géza...

A férfiből most már fékevesztett, ősi szenvedélyek robbantak ki...

— Szeretem, Lili... Most már tudom, hogy azóta szeretem, amióta megismertem... — és nem engedte karjaiból a lányt.

Ha Dér Géza most hüvös fejjel, jóbanul tudott volna gondolkodni, talán maga is megdöbbenhet volna, hogy szerelemről beszélt, amit talán nem is érzett még... Csak végtelen vágyat érzett és mindent feledtető forróságot, amikor a puha selymek alatt a forró leánytest hozzásimult és öntudatlanul, szinte gépiesen ismételte:

— Szeretem... Szeretem...

Liliből a védekezés ösztöne szólalt meg:

— Eljöttem magához Géza, anélkül, hogy megkértem volna, ne bántson... Feleslegesnek tartottam ezt a kérést, hiszen mátl kezdve ugyanis magára bízom a sorsomat... De mégis... ne... ne bántson...

Dér Géza hangja rekedt volt és a vágy kérése, az akarat parancsa hangzott fel, mikor megszólalt:

— Épen azért, mert rámbizta magát... Hiszen a kettőnk élete most már ugyanis összeforrt...

Lili az arcában érezte a férfi forró leheletét és utána megint egy csókban fuldokolt, amely már nem is csók volt, hanem mohó és éhes harapás a nyelvén... Az ereje elhagyta és szédlűten sodródott az ágy felé, ahol vörös lázrózsák nyitak ki és Főti Lili égő teste előbb megadásal, majd a felszabadulás boldog mámoros érzésével tárult ki az új, szép életnek...

IV.

A következő napokat a lázas, izgalmas készülődés töltötte ki. Most már gyorsan követték egymást az események. Hogy irigyelte Lili Dér Gézát, aki nyiltan készülhetett az utazásra és egész nap tárgyalt, szaladgált az utlevelek és vizumok után, amelyeket összeköttetéseinél fogva könnyen megszerezhetett a lány számára is. Lilinek azonban alakoskodnia kellett tovább, nyugodtan ülni otthon, amikor minden idegszála már az utazásra volt felesigázva, hazudni, az engedelmes kislányt játszani, nehogy épen most, a döntő fordulópont előtt rontson el mindent... A hazugság és áltatás napjai voltak ezek és Lili nagyszerűen megtanulta a színlelést.

Csak azok az órák hoztak változatosságot, amikor néha Dér Gézával találkozott. Annyit megbeszélni valójuk lett volna és olyan ritkán szabadulhatott csak a lány hazulról feltűnés nélkül! Óvatos besurranások a sétatérre néző ház kapuján... fojtott izgalmak kísérték ezeket a találkozásokat, mert most már mindig az újságíró lakásán találkoztak. És a komoly megbeszélések

helyett ilyenkor is vad csókokban és mohó ölelésekbe feledkeztek... A vágyak mindig követelőbben szólaltak meg mindkettőjükben és az első tavaszi délután óta, amikor Lili az újságíróé lett, érkeik vad táncban tomboltak, de a rövid futó találkozásokban csillapíthatatlan vágyaik nem találtak kielégülést. Most már ez is siettette őket az elindulásra, amely nemcsak az ólmos bilincsekkel való menekvést, hanem az igazi egymásratalálást jelentette számukra... Csókok és ölelések közt csak ideges félmondatokban beszéltek meg a szökés tervét, amely rengeteg körültekintő óvatosságot tett szükségessé.

Dér Géza már elintézte az ügyet a szerkesztőjével, egy hónapos szabadságot kapott és ígéretet, hogy ha esetleg külföldön marad, minimális fixösszeget felül cikkekenként fogják fizetni. A szükséges pénz is megvolt már, minden készen volt az utra és gyorsan közeledett a szökés. Lili már napok óta lopva elhozott egy-egy ruhadarabot hazulról, félve és rettentő izgalommal, hogy otthon észre ne vegyék a hiányt... Szekrényének a kulcsát óvatosan és féltékenyen őrizte ezekben a napokban, mert a szekrényben már nagy hézagok voltak, amelyek elárulhattak volna mindent. Pedig csak a legszükségesebb dolgait vitte magával, de egy szál ruhában még sem indulhatott a sorsdöntő utra. Az utolsó délután segített Dér Gézának a bőröndök becsomagolásánál is. Az utolsó nap volt ez, tele izgalommal és félelemmel... Pontosan megbeszélték, hogy másnap délután hat órák találkoznak a pályaudvaron, Dér Géza megváltja a jegyeket, elintézi a csomagokat és a vasuti kocsi ablakánál várja a lányt, aki csomagok nélkül kísétál a Perronra és közvetlenül az indulás előtt feltűnés nélkül be szállhat a vonatba.

A lány szive vadul dobogott és fohászokva mondotta:

— Istenkém, csak sikerüljön!...

— Csak ügyesen Lili és óvatosan — felelte a férfi — akkor sikerülni fog minden!

(Folyt. köv.)

Buzaórlést és tengeridarálást

előnyösen végez J. Vujković i Drug, Subotica. Tel. 669

Orvételőknek a gabona elszállítására és az örlemény hazaszállítására kocsi rendelkezésre áll

Kinek
Isten
észt adott, az órát csak valódiszakembornél vásárol vagy javíttat. Mint ilyen pedig közismert
Löwer János, órász
Pancsován 9736

FIGYELEM!
Az utazó-közönség figyelmét tisztelttel felhívom most épült, teljesen új kávéházamra és szállodámra, mely Stari-Befecen a vasúti állomással szemben van. A Miló-féle „Hotel Vojvodina” nevezetes arról, hogy tiszta, kényelmes és olcsó! Utazóknak kedvezmény! Reggeli, ebéd, vacsora és szoba csak 55 dinár. — A szálloda fürdőszobával és központi fűtéssel van ellátva. Pontos kiszolgálás. Beszélünk szerbül, magyarul és németül. — Az utazó-közönség szíves látogatását kéri
Miló Lajos, tulajdonos

Kettős helység
Pasićeva ul. 7 szám alatt
kiadó
Bővebbet
Schäffer Róza
fűszerkereskedésben
Subotica, a főpostával szemben. Tel. 573

LEGNAGYOBB KÁRPITOSÜZLET
Klubgarnitúrák, patent-fotelek, ottománok, berzserek és szalónok gyártása
Allandó nagy raktár
Dj. Stanković
kárpitos
Beograd, Kralja Milana 77
Telefon 48-49-491

Paszományt
butorra, függönyre, draperiára, rojtokat, zsinórokat bojtokat olcsón vállal
Nagy Lajos
paszományos, Jugovića 31.
Meghívásra mintáimmal hához megyek

Értesítem üzleifeleimet, hogy Gajeva utcában
hentes- és mészáros-üzletet
nyitottam, ahol állandóan friss, izetes és olcsó hentesárut és húst árusítok.
Paotić István
hentes és mészáros 8333

Somborban a Bácsme gyei Napló részére
hirdetéseket
Dr. Szántó Miklós
Apatini ut. 46. vesz fel.
Telefonszám 341.

Elsőrendű **meszet**, beocsini portland **cemen**, alab. **gipszet**, száraz, pormentes
BUKFFASZENET, pécsi **kovacszenet**, I-a aprított **bükkfát** ajánl
Révai Adolf, Subotica
Sokolska ul. 2. Tel. 551

Hol vásárol a vidéki Suboticán

GYERMEK-KOCSI
Az elismerten legjobb minőségű „BRAHA”-kocsi egyedüli árusítója:
JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR
(Gyümölcs piac)
Sportkocsi 200 dinártól feljebb
Viszontelárusítóknak áron podmeny!
Sátoroskocsi 400 dinártól feljebb

SZÖRME
Legújabb divatu szörmék nagy választékban, valamint átalakítások, javítások legolcsóbban
MORGENSTERN ALADÁR
Zrinjski trg 1 szám alá helyezett üzletében kaphatók Megtekintés vételkényszer nélkül!

PAPLAN
Paplan! **PAPLANI** Paplan!
Nem gyári árul
Subotica legrégebb paplankészítő üzeme
Buljovcsics Béláné (Német Margit)
Pasićeva ul. 8. (Edénypiac)
Ajánlja a legfinomabb anyagból készült paplanait, madracait, ezek kellekeit, u. m. paplananyagot, erős és tartós madrac és szalmazsák anyagot, paplan-vattát és szabó-vattát kicsinyben és nagyban, részletfűtésre is

KÉZMŰÁRÚ
A Vajdaság legolcsóbb bevásárlási forrása gyári szabott árak mellett elsőrangú gyártmányokból, úgymint: férfi- és nőiruha és felöltő-szövetek, barchendek, fiandek, vásznak és zsebkendőkől
STRASSER BÉLA
Vilsonova ul. 46. Fakultéttal szemben

HORDO
Új és használt hardók
szüretelő és gazdasági edények
800 literig állandóan raktáron
Készíték és elvállalok mindennemű kádármunkát és javításokat is
Krix Lajos kádármester
V. Mažuranićeva ul. 19, a Blaško-kereszt mellett
Ugyanott kádársegéd felvétetik

Borotvák, ollók Original * Stossreimen **Molnár István** különleges „Četri keca” gyártmányok **Vierass** működőszerszénél kaphatók Subotica, Bene Sudarevićeva ul. 26

Van szerencsénk a nagyérdemű gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy a Rud. Sack. világhírű mezőgazdasági gépgyár lerakatát kibővítve, megszereztük a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének képviselőt és annak egyik speciális és felülmulhatatlan u. n.

„zuhatagkutja”
raktárunkon már megtekinthető.

A serleges rendszerű
„zuhatag láncos kut”
a jelenkor legtekélyesebb vízemelője.

Sem szelepe, sem dugattyuja nincs.

Főbb tulajdonságai: egyszerűség, tartósság, üzembiztonság, fagymentesség, és végül az, hogy egy kis gyermek által meghajtott kut óránként 20 hektoliter vizet képes adni.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a főképvisező:
Pallas Subotica, tel. 447 és D. Rackó gépraktár, Subotica

RÁDIO
KONRATH D. D.
rádiókészülékei
olcsók, jók, megbízhatók

KOSZORU
Menyasszonyi koszorut, fátyolt
elismerten a legjobb kivitelben
ANDRIJA KRAMER
művirággyára készít.
Gyönyörű párisi modellek

RÉZÁRU
Csiszár József
rézöntő- és gépműhelyében, Miloš Obilić ulica 9.
Réz-, fém- és szoboröntvények készítése, gépek javítása, diszöntvények, plaketek és asztalosok részére újrendszerű vasmenetű bakcsavarok.
Galvanizálás Nikkelezés Fémcsiszolás

DIVAT
Őszi és téli angol szövetújdonaságok
megérkeztek óriási választékban. — Elsőrendű munka, olcsó árak
BOZSO VINCE angol uriszabó, Zenede-épület. T. telefon 6-51

VAJ- ÉS SAJTÁRU
Radics-féle tescheni vaj, I-a Bock-vaj adjusztálva is Eidam fél-ementáli sajt, trappista, Casino és Yörg-féle dobozos sajt, továbbá I-a lipői turó gyári áron kapható. — Egyedüli főlerakat:
Frank Miksa
Vukovićeva ul. 10
Akácmezet minden mennyiségben veszek.

Legolcsóbban ajánl buzapácoláshoz elsőrendű olasz
kékkövet
kicsinyben és nagyban
Schäffer Róza
Subotica, főpostával szemben. Telefon 573

Gőzmalom
1 1/2 vagonos, jömenetelű, vám- és kereskedelmi gőzmalom a Tisza folyó és vasutállomás mellett, más vállalat miatt eladó és azonnal átvehető
Cím a kiadóban

Naponta friss
pörköltkávé
kapható
Sugár Manónál
Telefon 47

Virágai
gyönyörűen fejlődnek és pompázóan virulnak ha Kanipos növényteljesével novelláztat.
Ára 12.50 és 42.- Din.
Szorgalmasan TOJOK aprószárnyasok nevelésére, hízalásra és baromfibetegségek ellen utóterhelésen a KOKO baromfijár Ára 10.-, 40.- és 115.- Din.

Utazók figyelmébe!
Zabaljon az Uzelac szállodában állandó tiszta szobákról és jó konyhárról gondoskodik
VIG EMIL
a szálloda vezetője

Elsőrendű
tisztított diót
kg.-ként 28 dinárért nagyban és kicsinyben szállít
Schäffer Róza
Subotica
Főpostával szemben Tel. 573
Postán utánvétellel

Szeptemberi üszevont magánvizsgárra és érettségire teljes garanciával előkészít
Galgóczy
magániskola BUDAPEST, VIII., Mária Terézia tér 3. sz.

Permetezők
Pálinkafőzőkazánok Rézüstök Rézedények és Rézárak
készítése és szakszerű javítása
Hován László
rézművesné!
Subotica, Zrinjski trg 24

Hirdetéseket
Sentán a Bácsme gyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

Az ecetsav mérég,
egy a téli savanyítás-hoz csak a Kemény ecetgyárban készült **főzött ecsetet** használjon. Használati utasítás: 1 liter ecet, 3 liter víz.
Gyár:
I. Vojnovićeva ul. 5.

Kovács-féle **nagyenyesi arckenőcs**

évtizedek óta ismert a legjobb **ARCÁPOLÓ**
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban

JUGOSZLÁVIAI FŐLERAKAT
Drogeria Hercl Subotica
Aleksandrova ulica 1. — Telefon 165. 9438

Rózsá- és fehérburgonya

kézvel válogatott, egészséges, téli eltevésre alkalmas, azonnali és későbbi szállításra olcsón kapható.
Gyepszénát elsőrendű minőséget felelősséggel szállít **Berger Árpád, Veliki-Bečkerek**
Aradáci utca 4 Távirat: Berger

Beograd központján
„RUSKI CAR“
étterem és kávéházát átvettem.
A n.é. Beogradban tartózkodó közönséget biztosítja kitűnő konyha, szolid árak és figyelmes kiszolgálásról
Rác Lajos
volt požareváci szállodás

Dombornyomáshoz
minde-féle
stancnik, bélyegzők, pecsétnyomók, monogramok, címerek stb. vésése
mindennemű fémről megrendelésre gyorsan és pontosan készülnek
Deutsch József, órás és ékszerész
SUBOTICA, Save Tekelije ul. 4

ÉPÜLET MÉRTELAJOS
BUTOR PORTÁL
asztalos
műhelyében művészi kivitelben és előnyös feltételek mellett kapható. Subotica, Jugovića ulica 13

Az eredeti francia „BERETS” sapkák
éstelekek, fehér és minden színben
GYŐRI lerakata: 5802
ROSTA MIROSLAV I DRUG
BEOGRAD
Knez Mihajlova 12
Eladás csak nagyban

Malom- és géptulajdonosok figyelmébe!
24 órák át 3—4 dinár
üzemköltsége van létezőként
ha motorjait a legújabb találmányu, teljesen kátránymentes generátorral szereli fel
Méreterezésekké, rajzokkal és részletes ajánlatokkal szolgál
KLADÉK KÁROLY
Subotica, Frankopanska ulica 24

GROTESZK ÉS ARABESZK
POE ALLAN EDGAR ELBESZÉLÉSEI, FORDÍTOTA BABITS MIHÁLY
A Híres Könyvek 19. kötete, 296 oldal.
ÁRA FÜZVE 54 DINÁR
(AZ ATHENAEUM KIADÁSA)
A világirodalom klasszikusai közé emelkedett immár Poe Allan Edgar, akinek neve először lett ismeretes Amerika írói közül Európában. — Minden műve között a *Groteszk és arabeszk*, legszébb elbeszéléseinek gyűjteménye az, amelyben Poe Edgar költői szelleme, elbeszélő ereje és lélekrajzoló tehetsége legteljesebben egyesül. — A Híres Könyvek új kötetében Babits Mihály ajándékozta meg a magyar közönséget azzal, hogy lefordította Poe könyvét. Babits a prózairó mesteri nyelvén ültette át az elbeszéléseket és Babitsnak, a költőnek diadalmas képessége kellett ahhoz, hogy magyar nyelven is legteljesebb szépségekben ragyogjanak azok az elbeszélések, melyeket Poe, a költő, versben írt meg.
Kapható
a Minerva r. t. könyvostályában

KINTORNA

Két ur beszélget.
Azt mondja az egyik:
— Londonban a varietében láttam egy nőt, a ki nek egy keze sincs és mégis zongorázik...
Azt feleli rá a másik rezignáltan:
— Az semmi. Az én feleségemnek egy csepp hangja sincs és mégis énekel...

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címező kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jelzés leveleket továbbítunk. Kérdésekoldásokban válaszbélyeg mellékelendő.

LEVELEZÉS

Tegye otthonát vonzóvá, Brauchler izléses butorai- val. Subotica, Halpiac 7211

HÁZASSÁG

35 éves kereskedő vagyok saját üzlettel, megismerkednék 24—30 éves leánnyal vagy gyermektelen özvegyvel, kinek némi hozománya van. Vallás nem határoz. Teljes című fényképes ajánlatokat Komoly házasság jellegére a kiadóba kérem. Diskretio biztosítva. 9058

Házasságot előkelő körökben csak »Eros« úgynökség által köthet a legnagyobb titoktartás mellett.

Diplomás 22 éves tanítónő vagyok. Vagyonom 1.800.000 dinár készpénz és 2.000.000 ingatlan. Házasságot kötnék magamhoz illő koru urakkal. Teljes című leveleket »Erdélyi« jellegére a kiadóba kérek. 9058

Éle a valóságban negyvenen felüli bármily vallásu magános nő, akiről keresztény, jellemes, nyugdíjas főtisztviselő álmódozik, aki hozzá hasonlóan magasabbrendű ideális életközösséghez kellő tulajdonságokkal s vagyonnal rendelkezik? Teljes című részletes ismertetés lap kiadóhivatalába »Mégkülönböztetett« jellegére! 9402

Menyasszonyok figyelmébe! Ajánlja saját készítményű valódi lendamaszt, asztalabrosz, szalvéta, törülköző, ágynemű és vászon, valamint egyéb gyártmányait, melyek a műszövészethez tartoznak. Varga Flórián, Subotica, Trumbićeva ul. 3. 8003

FOGLALKOZÁS

Suche für 2 Knaben ein deutsches Kinderfräulein. Offerte mit Photographie an dr. Josip Bruck Sombor. 9716

Tanulóleányok felvételnek Hattvu mosó- és vasalóintézet. Hadzićeva ulica 4. 9696

Tüziember, kizárólag ruganyos munkára felvétetik Erdei Bálintnál, Subotica. 9710

Jóforgalmu polgári vendéglőt keresek, lieno pravoval, kaucióval rendelkezem. Vidéki előnyben. Érdeklődések Balony Irénke, Subotica, Pašićeva 3. 9690

Uridívat- és rövidáru szakmában ügyes, önállóan működő segéd és legalább négy középiskolás gyakorlatnok felvétetik, Bukevac István, Párisi Áruházában, Vel. Bečkerekben. 9715

Gyógyszerészyakornok egy és fél évi gyakorlattal azonnalra állást keres. Megkereséseket a novisadi kiadóba kér. 9720

Özvegyasszony, középkorú, házvezetőnői állást keres, magános urnál, vagy plébániára. Özv. Lehocyné Novisad, Njegoševa 14. 9719

Mészáros, hentessegédet azonnali belépésre keresek. Csak személyes megjelenést veszek figyelembe. Benesik Ferenc hentes, Senta. 9713

Beer Ica pesti tanulmány utjáról visszaérkezett és varrósalonját VII., Miloša Obilića 19. alatt megnyitotta (Vetró-ház). 9795

Helyi és vidéki úgynökök forduljanak »Eros«-hoz.

Szénát
préselt, prima, réti, sásmentest
Rózsá- és fehérburgonyát
szilvát, steier almát, babot vagonszámra és kisebb tételekben legjobban és legolcsóbban szállít franko bármely állomásra
Léderer Jenő
bank- és biz. üzele, főzelék és gyümölcskivitel
Novisad, Vilsonov trg 7
Raktár: Temerinška 38
Telefonszám: 22-14 8326 Sörgöncim: Léderer

SZILVA
lekvár- vagy pálinkafőz'shez,
rózsá és fehérburgonya
frankó bármely állomásra vagon és kisebb tételekben szállít
Kovács B. Noviszád
Futočki put 43 — Telefon 20-84 — Sörgöncim: Bul'Kovács

KUGLI GÖLYÖK
billiárdgolyó, mandingummi, Lignum sanctum golyók
70 dinártól 150 dinár
özv. Gerber Jakabné Subotica
B. Sudarevićeva ul. 32

MILOVANOVIC GYÖRGY
SZÜCSMESTER
Novisad, Pašićeva uica
hazaérkezett a **leipzig szörmevásárról** és ajánlja dus szörmevásárrát, h 1 kü önféle szörmek, **legegyszerűbbtől a legnemesebb g** versenyképes árban kaphatók.
Készít **szörmekabátokat** a legutolsó divat szerint.
Atalakításokat végez legelsőrendű szakerek által.
86 8

Szász Károly:
Képek és történetek
Szász Károlyt új könyve mint elbeszélőt mutatja be s ebben a minőségben is, mint egyéb műveiben tiszta nemzeti és erkölcsi szellem és művészi gondosság jellemzi. Füzve 50 dinár. — Kapható **a Minerva r. t. könyvostályában**

WEITZENFELD I DRUG
Telefon 192 SUBOTICA Telefon 192

Zsinegy, gabonás és lisztes zsákok, vizmentes ponyvák, szőnyegek, linoleumok, buforszövetek és egyéb kárpitos cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen ajánlatot. Külön felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét nyugágyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállítva és a legolcsóbbak az egész környéken

Papini:
Krisztustörténete
nyolcadik kiadása most hagyta el a sajtót. Mindenkihez szól ez a könyv, mert egyszerű és keresetlen, az evangéliumok ihletéből táplálkozó. Ez a könyv más, mint »irodalom« — megváltás a szerzője számára s tán mások számára is.
A könyv ára 100 dinár
Kapható a **Minerva r.-t. könyvostályában**

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig

A „Cines Roma” filmgyár monumentális filmje!

CHRISTUS

Az isten-ember születése, élete és halála filmen!

Hétfőtől szerdáig

Világháború II. része
Tengri és légi csaták!

Előadások kezdte naponta 4, 6 és fél 9 órakor

Állást fix fizetéssel, csakis olyan egyének jelentkezzenek, akik államvasúti nyugdíjasok és arcképes igazolványuk van. Agentura Josip Peić, Subotica, Cara Dušana 5. 3959

Szolid és agilis képviselő (nő)ket keresek az ország minden helységébe állami értékpapírok eladására. Garancia nem kell. A kereseti lehetőségek kitűnőek. Írásbeli ajánlatok Split, postanski prelinac 153 címre küldendők. 8821

Kertész, ki a kertészet minden ágában teljes jártassággal bír, kerestetik október 24-re. Pályázók levélben vagy személyesen jelentkezzenek Schaffer Gyula, Kutaspusztai gazdaságban posta vasút Feketics. 9642

Varrólány, azonkívül kifizető fiú és leány felvétetik Spitzer szőrmeáruházban, Sokolska ulica. 9726

Munkaadók, kiknek irodai vagy egyéb alkalmazottakra szükségük van, írásbeli ajánlatot kapnak »Eros«-nál.

Rónai Margit budapesti zene konzervatóriumot végzett zongoratanárnő elfogad privát órákra növendékeket, óránként 20 dinárért. — Szerbül beszélő tanulók szerb oktatást nyernek. 9675

Keresünk iroda kisasszonyt. Jelentkezés reggel 8 és 9 óra között, Paja Kujundžića ulica 125. 9683

Házvezetőnőt, ki a gazdaság vezetéséhez is ért, harminc-negyven év körüli asszonyt keresek. Levélbeli ajánlatok Vig Lajos tanárnak, Senta címre küldendők. 9656

Ügyes manikűröző kisasszonyt keresek, aki esetleg az oncoláláshoz is ért. — Hoch Ádám, Veliki Beckerek, Aleksandrova 22. 9659

Fogorvosi rendelésben megbízható, szorgalmas nő (leányt) azonnali belépésre alkalmazzunk. Dr. Auspic, Sombor. 9626

Sofför, intelligens fiatalember, október 1-re állást keres. Leveleket »Korrekta« jellegre a kiadóba kérek. 9630

Fiatl kovácssegédet és tanoncot felveszek, Hauck Ferenc, Lug Baranya. 9634

Fagóp munkást azonnali belépésre felvesz Weisz Kefegyár Subotica. 9638

Alexa nyakkendőipar, 10 dinárért fordítja ki nyakkendőjét. Korzó. 6708

UTAZÓ, különösen rövid-áru szakmában jártas, szerb, magyar, német és francia nyelvismerttel, állást keres. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kérek. 9611

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapotól és emezé kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk. Kérve megköszönjük a válaszlevegő mellékelését.

Ebédlőbutor, kifogástalan állapotban és egyéb butordarabok, nagy előszobaszekrény eladók. Cim a kiadóban. 9702

Zongora, elsőrendű gyártmány kitűnő karban eladó. Cim a kiadóban. 9701

Könyvek, Mikszáth, Eötvös és egyéb sorozatos művek igen olcsón eladók. Cim a kiadóban. 9700

Ritka alkalom. A legkiválóbb külföldi kölni vizekkel egyértékű három és fél éve érett Eau de Cologne, ca 800—1000 darab llogr. Stölzl üvegekbe adjuszálva, lehetőleg egy, de maximum 3—4 tételben ab Subotica eladó, jóval az önköltségi áron alul. Felvilágosítással szolgál: Ing. Feuer, Beograd, Knez Mihajlova Venac 51. 9708

Perzsa nőikabát eladó. Subotica, Jagodinska ulica 33. 9693

Női felöltő, leányfelöltő újdonságok mindig legszebbek, legjobbak és legolcsóbbak **Eisler Izsnál** Barátok temploma során. Szörmékben nagy választék. 9652

Leégett, vas cséplőrámákat, magános lokomobilokat és motorokat veszek. Vadóc Károly, Bačka Topola. 9616

Sarokház 300 □-öl telekkel, cseréppel fedve 40.000 dinárért eladó. Bővebbet Erdélyi Dávid úgnőknél, Városi Kávéház. 9745

Irógép nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban. 9732

Sarokház, modern lakásokkal, kisebb házak, nagy udvarral, Palicson villatellek, villa lakásokkal eladó. Földes ruhaüzlet. 9684

Naponta friss must kapható, literje 10 dinár. Spitzer vendéglőben. 9725

Zongora, tanulónak megfelelő igen olcsón eladó. III., Sremska ulica 12. 9692

Ebédlőszervisz karlsbadi porcellán, jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 9703

Kiadó Palicson kétszobás butorozott lakás mellékhelyiségekkel. Bővebbet Donáth Lipót ócskavaskereskedőnél, VII., Cara Lazara ul. 29. Ugyanott 4—5—6 colos cső, mindennemű használható vas, jó szíjak és malomkerekek kaphatók. 9614

Eladó kocsiszerelt 4 HP szívógázmotor körfürészszel, teljesen jókarban. — Üveges Mihály, Bajmok, Subotička ul. 5. 9501

Üzleti berendezést keresek fűszerüzlethez azonnali átvételre. Ajánlatokat ár megjelöléssel a kiadóba kérek »Fűszerüzlet« jellegre. 9509

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban Subotican? Földes Samu ruhaáruházában (Gyümölcs-piac). — Férfi öltöny már 475 dinárért. Őszi férfi raglánok már 675 dinárért. Iskolai fiu ruhák már 350 dinárért. Gyermekek téli kabátok már 375 dinárért. Női felöltők már 425 dinárért. Leány felöltők már 375 dinárért. Bőr kabátok már 850 dinárért. Férfi télikabátok már 475 dinárért. Tessék meggyőződni olcsóbb mint bárhol! 9075

Téli elrakásra I a paprika kapható az ecetgyárban, I., Vojnovičeva ulica 5. 9238

Eladó jó szántóföld 15 esetleg 20 kat. hold Sombortól 7 km-re, gakovói országot mellett, ára holdanként 12.000—14.000 dinár. Bővebbet a tulajdonosnál J. Peić Subotica, Cara Dušana 5. vagy dr. Palásthy Ödön ügyvéd, Sombor. 3959

Uj csöveskukoricát, korai arany gömbölyű szeműt vagonkételekben szállít Burány Árpád, Senta. 8904

Ötven év óta fennálló kocsmá, házzal együtt eladó, Subotica, Poštanska ulica 7. 9476

Többtermelés — gyümölcsfaültetés! Díjtalan árjegyzéket küld Bednárz fajsikola, Stara Kanjiža. 9575

Pačiron, forgalmas helyen, a köves út mellett, közel az állomáshoz minden célra alkalmas ház 4 hold földdel, esetleg föld nélkül is, betegség miatt sürgősen eladó. Orbán Mihály, Pačir, 86. 9587

Irógép vétel, eladás és javítás ügyekben forduljon Gémesi Lajos egyedüli írógép specialista Subotica, Paja Dobanovačka ulica 8. 9615

Tungsram-rádió, 3 lámpás, kifogástalan állapotban, fehallgatókkal olcsón eladó. Cim: Knjaza Mihajla 7. 9615

Butorozott szoba kiadó dr. Wohl József szülés és nőorvosnál, Kr. Aleksandra ul. 9. 9627

VÁROSI MOZI

Csütörtök — vasárnap
Ünnepélyes szonnyító előadások!
L'Alienne a Alger nyitány
Játéza a teljes városi filmharmonikus zenekar

ÁRULÁS

(A marokkói kémmő)

Film a fenséges szerelemről az izzó afrikai nap alatt.
Főszereplők: Várkonyi Mihály, Jozsef Schildkraut és Yetta Goudal
Productorja P. D. C. Rosafilm Nikollé
Naponta 3 előadás
Előadások kezdete délután 4, 6 és este fél 9 órakor

Pantosztát-ot, használt, de jókarban levőt kozmetikai célokra megvételre keresek. Cim kiadóban. 9639

Tisza és vasut melletti nagy községben motormalom egynegyed része eladó. Cim a kiadóban. 9668

Tejcsarnokok figyelmébe. Minden mennyiségű prima teavaját átveszek egész éven át. Árajánlatot »Azonnal fizetek« jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 9647

Jókarban levő 10 HP fekvő stabil szívógázmotor, generátor nélkül Kristhoff (német) gyártmányu, eladó minden elfogadható áron. Üveges Antal, Bačka Topola. 9643

KÜLÖNFÉLE

Lakásnak vagy raktárnak alkalmas világos száraz szuterén helyiség kiadó. — Cim Radio Reklam, tel. 820. 9739

Egy szoba konyha, kamrából álló lakást keres november 1-re gyermektelen házaspár. Orbán 1/2 Barzel vasúzet. 9640

Kétszobás lakás november 1-re kiadó. Jugovićeva ul. 7. 9589

Éácska vendéglőben minden éjjel kitűnő habléves, cigánypescenye és elsőrendű kelebiai borok kaphatók. A nb. vendégeket elsőrendű vonózenekar szórakoztatja. Szíves pártfogást kér a tulajdonosnő Jecina Józsefné. 9743

Éácska vendéglőben minden vasárnap délután tánczene az iparosifjuság részére. Kezdeté 1/3 órakor. Beléptidj nincs. 9742

1—5 szobás lakások állandóan kaphatók »Eros«-nál.

Mónori mag (Magy. Magtanyészeti R. T.) vajdasági képviseletét átvettük. Kérjen árjegyzéket. Bednárz kertészet, Stara Kanjiža. 9734

Ingyen kap 1 próbadoz eredeti Daruváry krémét, ha portóra beküld bélyegben 2 dinárt. A Daruváry krém ezideig a legjobban bevált szer arctisztításhoz, szőplők, májfoltok ellen. Kapható szaküzletekben. — Készíti Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben. 5190

300 darab juh (cigaja) október 1-től felesbe 4—5 évre kiadó. Erdei Miklós, Vlakjovac (Banat). 9480

Negyszobás lakás előszobával, fürdőszobával és vízvezetékekkel, minden mellék-helyiségekkel november elsejére kiadó. Kumičićeva ul. 3. 8010

Valódi svájci tenyészüszők érkeznek!

Elsőrendű, közvetlenül Svájcól importált, szimmentháli hasas tenyészüszők vannak uton Svájcól és 2—3 nap múlva eladásra kerülnek

E. Vajda, Čakovec (pályaudvar)
Muraköz

Interurbán telefon 3, 4, 59 és 60 — Táviratcím: Vajda Čakovec 9619

Modern és stílus
butorokat

továbbá a szakmába vágó összes munkákat készítenek az újonnan átépített műbutorgyárunkban

SIPOS FIAI

Zentai ut. 3.

Állandó raktár! 7040

Üzleti berendezések

pu tok állványok, íróasztal stb., együtt és külön-külön is eladók

Berger Gyula

Subotica, Terezijska ulica 3.